

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Komparace Prahy a evropských měst z hlediska vlivu volebního systému na jejich rozvoj

Comparison Prague and other European cities development according to electoral system

STUDIJNÍ PROGRAM

Řízení rozvojových projektů

STUDIJNÍ OBOR

Projektové řízení inovací v podniku

VEDOUCÍ PRÁCE

RNDr., Tomáš Hudeček, Ph.D.

TROJAN

ŠTĚPÁN

2018

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení:	Trojan	Jméno:	Štěpán	Osobní číslo:	426187
Fakulta/ústav:	Masarykův ústav vyšších studií (MÚVS)				
Zadávací katedra/ústav:	Oddělení veřejné správy a regionálních studií				
Studijní program:	Řízení rozvojových projektů				
Studijní obor:	Projektové řízení inovací				

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:
Komparace Prahy a evropských měst z hlediska vlivu volebního systému na jejich rozvoj

Název diplomové práce anglicky:
Comparison Prague and other European cities development according to electoral system

Pokyny pro vypracování:
CÍL: Cílem DP je porovnání Prahy a ostatních středoevropských měst a vlivu zdejšího volebního systému na jejich rozvoj
PŘÍNOS: Přínosem práce je vytvoření přehledného porovnání efektivity práce jednotlivých samosprávních jednotek
OSNOVA (například): 1. Úvod; 2. Teoretická část - komunální politika, volební systémy, ekonomické ukazatele, kvalita života, rozhodování; 3. Porovnání měst - mapa, systémy, informace, politický vývoj; 4. Příklady ze světa - ukázkové příklady; 5. Komparace - porovnávání na základě kritérií; 6. Závěr - zhodnocení

Seznam doporučené literatury:
LUKÁŠEK, L. Visegrádská skupina a její vývoj v letech 1991-2004. Praha, Česko: Karolinum
CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. a kol. Evropská integrace – Evropská unie. Praha : Oeconomica,
PALÍŠKOVÁ, M. Trh práce v Evropské unii. Historický vývoj, aktuální trendy a perspektivy. Vyd. 1. Praha
NOVOTNÝ, V. Územní samospráva České republiky. Praha: CEVRO Institut

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) diplomové práce:
RNDr. Tomáš Hudeček, Ph.D. ; vedoucí / oddělení veřejné správy a regionálních studií / Masarykův ústav vyšších studií

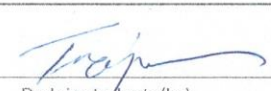
Jméno a pracoviště konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: 6. 12. 2017 Termín odevzdání diplomové práce: 4. 5. 2018
Platnost zadání diplomové práce: 30. 9. 2019

 Podpis vedoucí(ho) práce  Podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry  Podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

26. 4. 2018
Datum převzetí zadání


Podpis studenta(ky)

TROJAN, Štěpán. *Komparace Prahy a evropských měst z hlediska vlivu volebního systému na jejich rozvoj*. Praha: ČVUT 2018. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.



**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracoval samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citoval a uvádím je v přiloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 04. 05. 2018

Podpis:

Chtěl bych poděkovat vedoucímu této práce RNDr., Tomáši Hudečkovi, Ph.D. za jeho vstřícnost, partnerský přístup, inspiraci a praktické připomínky.

Dále bych rád poděkoval své rodině a přítelkyni za podporu při psaní této práce.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá komparací Prahy a dalších evropských měst ve smyslu rozvoje kvality života a souvislosti tohoto rozvoje s rozhodovací moudrostí městského aparátu. V úvodu jsou popsána teoretická východiska, jejichž znalostí je základním předpokladem k pochopení dané problematiky. Dále je podrobně popisována jednotlivá analyzovaná data. Následující praktická část provádí výpočty hodnot korelací a vysvětluje, z jakého důvodu jsou či nejsou korelace nalezeny.

Pro odborné porovnání různých faktorů, které mohou mít na kvalitu života v daném městě vliv, bylo použito statistické metody korelace dat, tedy určení míry souvislosti jednotlivých okolností. Tato metoda byla vybrána pro omezení subjektivity hodnocení. Velmi podstatným pro tuto diplomovou práci je žebříček hodnotící kvalitu života ve městě každoročně zveřejňovaný poradenskou společností MERCER.

Z výsledků měření vyplývá, že nejdůležitějšími faktory ovlivňujícími kvalitu života ve městě je volební účast jeho obyvatel a agregát obsahující prvky jednoduchosti rozhodování daného města. Dosažené výsledky jsou v poslední části práce okomentovány.

Klíčová slova

Město, komparace, korelace, rozvoj, rozhodovací proces, MERCER, kvalita života, městský zastupitel

Abstract

This master thesis compares the quality of life growth and the context of this development with the wise decision-making of the city apparatus between Prague and other European cities. The introduction describes the theoretical background as an essential ground and predisposition for understanding the given topic, followed by a detailed description of data analysis. Subsequent practical part shows calculations of the correlation values and explains reasons why some were statistically significant, while others were not.

For the comparisons of various factors that may influence the quality of life in a given city, the statistical method of data correlation, or in other words the determination of the extent to which the connection between individual circumstances matters, was used. This method was chosen to reduce the subjectivity of the evaluation. The quality of life in the city ranking, published annually by the MERCER consulting company, was essential for this master thesis.

The results suggest that the most important factor influencing the quality of life in the city are the participation during elections and aggregate containing elements of the simplicity of decision making of the given city. The results are further discussed at the last section of the thesis.

Key words

City, comparisons, correlation, development, decision-making process, MERCER, quality of life, city representative

Obsah

Úvod	10
1 Teorie o volbách	12
1.1 Komunální politika v ČR	12
1.1.1 Obec	12
1.1.2 Obecní orgány	13
1.1.3 Dělení samosprávních jednotek	13
1.1.4 Orgány obce	14
1.2 Zastupitelstvo	14
1.2.1 Mandát zastupitele	14
1.3 Volební systém	15
1.3.1 Typy volebních systémů	15
1.3.2 Volby do zastupitelstva obce v ČR	16
2 Datová základna	17
2.1 Porovnávání	17
2.2 Teorie rozhodování	18
2.2.1 Rozhodování	18
2.2.2 Skupinové rozhodování	18
2.2.3 Rozhodování v politice	19
2.2.4 Optimální politické rozhodnutí	19
2.2.5 Optimální počet osob k rozhodnutí	20
2.2.6 Zájmy	20
3 Volební systémy ve vybraných zemích s porovnáváním městy	21
3.1 Stručně o volebních systémech do komunálních voleb	22
3.1.1 Česká republika	22
3.1.2 Slovensko	22
3.1.3 Německo	23
3.1.4 Rakousko	24
3.1.5 Polsko	25
3.1.6 Maďarsko	26
3.2 Počet zastupitelů	27

4	Kvalita života	28
4.1	Index lidského rozvoje	29
4.2	Ukazatel kvality života ve městech MERCER	30
4.3	Oblasti zkoumání kvality života v Evropě	33
4.3.1	Urbanizace	33
4.3.2	Ekonomika	34
4.3.3	Rozpočet města	37
4.3.4	Cestovní ruch	37
4.3.5	Výzkum a vývoj	38
4.3.6	Bezpečnost	38
4.3.7	Kultura	38
4.3.8	Volby	38
5	Komparace měst	41
5.1	Vymezení regionu	41
5.2	Oblasti komparace	43
5.3	Metodika hodnocení dat	45
5.3.1	Korelace	45
6	Hodnocení dat	48
6.1	Testování hypotéz	48
6.2	Korelace v celoevropském měřítku	48
6.3	Korelace ve středoevropském regionu	52
6.4	Posun v žebříčku MERCER	55
6.5	Analýza a kvantifikace rozhodovacích procesů města	56
6.6	Krátkodobý a dlouhodobý vliv jednotlivých faktorů	62
6.7	Zhodnocení výsledků	63
7	Závěr	64
	Bibliografie	65
	Seznam obrázků	67
	Seznam tabulek	68
	Seznam rovnic	69

Úvod

Provést analýzu voleb do obecních zastupitelstev není lehký úkol z toho důvodu, že oproti ostatním typům voleb zde přichází v úvahu až příliš mnoho proměnných. Variabilita podmínek téměř vylučuje porovnání na národní úrovni.

Tato diplomová práce si neklade za cíl analyzovat komunální volby v celém jejich spektru, nýbrž se chce zaměřit na vybraná evropská města a provést jejich komparaci s hlavním městem České republiky – Prahou. Současná situace je taková, že odborná bibliografie k analyzovanému námětu téměř neexistuje, a z toho důvodu bylo toto téma vybráno. Problematika komunálních voleb je vzhledem k rozvoji velmi důležitá, neboť volby ve velkých městech reprezentují názor podstatné části obyvatel celého státu.

Zajímavostí komunálních voleb je to, že se jejich výsledky jen málokdy shodují s výsledky na celostátní úrovni, což ukazuje na voličovu schopnost rozlišit mezi politickými subjekty působící na těchto dvou úrovních. Z tohoto faktu vyplývá, že občané chápou komunální volby odlišně od voleb celostátních (parlamentních, senátních, prezidentských) a také, že jsou pro ně tyto volby dostatečně důležité na to, aby dokázali diferencovat své politické preference.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Teorie o volbách

1.1 Komunální politika v ČR

Komunální politika se realizuje v prostředí místní samosprávy, která ale není zcela svébytnou strukturou, jež by visela ve vzduchoprázdnu. Je realizovatelná pouze v prostředí státu, jakožto suveréna, monopolem mocenského donucení.

S konstruktem státu je těsně propojena veřejná moc, která bývá definována jako „schopnost autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech subjektů“.¹

Jakákoli veřejná moc, vykonávaná mimo moc zákonodárnou či soudní, je prováděna jako tzv. veřejná správa. Veřejná správa se pak může realizovat v zásadě ve třech podobách: státní moc, samospráva (územní, profesní), jiné veřejnoprávní korporace.²

Ve své práci se budu zabývat právě oblastí územní samosprávy. Zjednodušeně můžeme říci, že územní samospráva se zabývá částí veřejné moci, která zbyde mimo moc státní.

1.1.1 Obec

Obec je nejčastěji chápána jako základní nejnižší organizační územní jednotka, resp. společenství jejích obyvatel³.

Můžeme tedy pochopit, že základ obce tvoří její územní vymezení, ale i personální složení. Zde nastává rozpor v tom, co je víc, zda územní jednotka nebo společenství obyvatel. Tento spor je v naší komunální sféře aktuální i dnes. Můžeme si ho všimnout ve volebních kampaních, při jednáních zastupitelstev či při denních občanských debatách. Výkonnost místních samospráv (rozhodování, racionalita) stojí proti pojmům jako vzájemná pomoc, společenská odpovědnost či občanská povinnost.

¹ KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5., strana 15

² KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5., strana 16-17

³ BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

Ona výkonnost místních samospráv bude páteřním tématem této diplomové práce, která si klade za úkol porovnat ji mezi Prahou a srovnatelnými evropskými městy.

1.1.2 Obecní orgány

Můžeme říci, že existují dva základní modely uspořádání obecních orgánů:

- Monistický
- Dualistický

Podstatným rysem monistického systému je, že existuje pouze jeden, občany volený, orgán. Tento orgán bývá kolektivní (zastupitelstvo, výbor, rada) a je vždy přímo volený. Může zde být i další orgán (starosta, ředitel, komise), ale vždy je dosazen právě orgánem kolektivním a je mu přímo podřízen. V současné Evropě již tento model nalézt nemůžeme (naposledy byl užíván v německých spolkových zemích před rokem 2000).

Podstata dualistického systému je existence dvou orgánů, které mezi sebe dělí moc v obci. Možností je přímá volba zastupitelstva a starosty, který je sice členem tohoto širokého grémia, ale má rozhodující postavení.

Český systém jasně neodpovídá ani jednomu z popsaných systému, avšak nejlépe se dá připodobnit k dualistickému systému monokratického typu.

1.1.3 Dělení samosprávních jednotek

Existuje několik typů samosprávních jednotek. Základní jednotkou je obec, kterých je v ČR kolem 7000, a je jí každá samosprávní jednotka na našem území. Zvláštním označením obce může být označení městys, které nemá žádné právní výhody, jde pouze o historické názvosloví. Městem se může stát na žádost podanou vládě každá obec s počtem obyvatel vyšším než 3000. Speciálně znějící označení města s přívlastkem statutární spočívá v tom, že město má možnost upravit si svou organizační strukturu, resp. zřídit nižší úroveň samosprávy (tzv. městské části). Zcela výjimečné postavení má hlavní město Praha, jehož postavení je dáno zvláštním zákonem.

1.1.4 Orgány obce

Obec může navenek jednat prostřednictvím svých orgánů, resp. funkcionářů. Tito funkcionáři se dle Ústavy ČR nazývají zastupitelstvem. Zákon o obcích zastupitelstvo dále rozšiřuje na starostu, radu obce, obecní úřad, zvláštní orgány a komise.

1.2 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo obce je kolektivním orgánem. Celkový počet členů zastupitelstva se mění v závislosti na dvou primárních faktorech. Prvním je objektivní kritérium počtu obyvatel obce. V nejmenších obcích (do 500 obyvatel) mohou mít například pouze 5 členů zastupitelstva, naproti tomu největší obce (s více jak 150.000 obyvateli) mohou mít zastupitelů až 55.

Druhým faktorem určujícím počet zastupitelů obce je politické rozhodnutí zastupitelstva, které vykonávalo svůj mandát v předcházejícím volebním období (§ 67 OZ⁴). Pokud nedojde k explicitnímu rozhodnutí o změně počtu členů zastupitelstva v následujícím volebním období, zůstává zachován stejný počet zastupitelů, který byl v předcházejícím volebním období (§ 68 odst. (4) OZ).

Určení velikosti zastupitelstva je velmi důležitou podmínkou, která hraje roli v dalším rozvoji obce. Je zřejmé, že čím je počet zastupitelů nižší, tím lépe se bude hledat kompromis a tím jednodušší bude obsazování kandidátních listin. Na druhou stranu, vyšší počet zastupitelů snižuje šanci na ovlivnění rozhodovacích procesů nejrůznějšími zájmovými skupinami. Je tedy nižší pravděpodobnost toho, že takovým tlakům podlehne např. patnáct zastupitelů než zastupitelů pět.

1.2.1 Mandát zastupitele

Zastupitelem může být dle § 5 zák. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí zvolena pouze fyzická osoba, která má sama právo do zastupitelstva volit. Do zastupitelstva může volit (a být i volen) pouze ten, kdo je zároveň:

⁴ Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1.

- a) občanem obce (dle § 4 ZVZ ve spojení s § 16 odst. (1) OZ jde o fyzickou osobu, která je občanem České republiky a zároveň je v obci hlášena k trvalému pobytu);
- b) který v době konání voleb dosáhl věku alespoň 18 let;
- c) a je v den konání voleb přihlášen k trvalému pobytu v dané obci.

Mandát zastupitele tak představuje oprávnění a povinnost určité osoby bezprostředně se podílet na určité činnosti a v zastoupení tak bránit a prosazovat zájmy těch, kteří mu toto oprávnění udělili.

1.3 Volební systém

Hlavním úkolem voleb je zobrazení současného rozložení politických sil v daném politickém prostoru a zabezpečení odpovídající reprezentace každému z politických směrů. Dle Čmejrka⁵ mají volby do obecních zastupitelstev 3 základní poslání. Jde o úlohy:

- a) kontrolní, která znamená, že voliči mají (alespoň teoreticky) možnost nahradit politickou reprezentaci, se kterou nejsou spokojeni.
- b) legitimizační, díky které získávají zvolení představitelé mandát od elektorátu k výkonu veřejné funkce
- c) integrační, která se projevuje ve sjednocení různých politických zájmů, cílů a názorů a tím i ke sloučení celé společnosti

1.3.1 Typy volebních systémů

Nejčastěji uváděnými typy volebních systémů jsou v základním pojetí dva – většinový a poměrný. Jedná se historické rozdělení, avšak i v dnešní době aktuální a adekvátní pro pochopení problematiky.

⁵ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.

Pokud všechny mandáty, které jsou v dostupné, získá vítěz případně vítězové voleb, jedná se o systém většinový. Naproti tomu je právě systém poměrný, kdy si křesla mezi sebe v určitém poměru rozdělí strany (kandidáty) dle poměru volebních výsledků.⁶

Příkladem státu, kde se v příkladné míře využívá poměrného systému, je Nizozemsko, případně Izrael.

Ne všechny volební systémy lze jednoznačně zařadit pod výše uvedené dva typy, tudíž si musíme definovat ještě další, který stojí někde mezi – polopoměrný. Mezi polopoměrné systémy patří i systémy smíšené, které můžeme definovat jako kombinaci poměrné a většinové volby.

Výše uvedené rozdělení není ani zdaleka kompletní, avšak pro potřeby této diplomové práce bude postačovat a budeme s ním dále pracovat pro potřeby komparace.

1.3.2 Volby do zastupitelstva obce v ČR

Zastupitelstvo obce je složeno z osob, které byly zvoleny na základě všeobecného ⁷(volit může každý, bez rozdílu), rovného (každý má pouze jeden hlas a každý hlas má stejnou hodnotu) a přímého (nevolí se nepřímo, prostřednictvím volitelů) volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení (§ 2 ZVZ⁸).

M. Klíma ⁹uvádí, že politologie zná dvě možnosti poměrného zastoupení. Definice v užším slova smyslu určuje jako poměrné všechny volební mechanismy, jaké se používají ve vícemandátových obvodech, protože v každém obvodě dochází k přidělování funkce v určitých proporcích. Rozvinutější definice pochází ze zásady, že poměr získaných hlasů by se měl projevit v poměru získaných mandátů. Dle Klímy spolu ale obě definice většinou korespondují.

⁶ NOVÁK, Miroslav a Tomáš LEBEDA. Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-86473-88-0. str. 22

⁷ ČEBIŠOVÁ, Taisia. Obec: postavení, správa, činnost. Praha: ISV, 1996. Právo (ISV). ISBN 80-85866-19-6.

⁸ Zákon č. 491/2001 Sb. - Zákon o volbách do zastupitelstev obcí

⁹ KLÍMA, Michal. Kvalita demokracie v České republice a volební inženýrství. Praha: Radix, 2001. ISBN 80-86031-29-2.

2 Datová základna

V následující kapitole se budu zabývat oblastmi „jak“ a „dle čeho“ lze porovnávat vybraná města a také rozhodováním jako takovým.

2.1 Porovnávání

Ve své diplomové práci se budu opírat o Komparativní (historicko-srovnávací) metodu, která je jednou z nejpoužívanějších metod porovnávání a vyznačuje se tím, že zobecňuje poznatky. Pro úspěšné použití této metody je třeba dodržet několik podmínek:

- a) objekty komparace by měly být co nejpřesněji definovány
- b) mělo by být určeno, k jakým cílům uplatnění metody vede
- c) měla by být stanovena kritéria, dle kterých bude možné objekty komparace porovnávat

Co se definice objektů týče, předmětem komparace má být několik evropských měst (Praha, Bratislava, Mnichov, Vídeň, Varšava, Budapešť, Drážďany).

Základním cílem je samotné srovnání měst (tj. jejich zvolených vlastností/znaků) a konstatování v čem (ve kterých sledovaných vlastnostech) se objekty shodují a v čem se naopak od sebe liší.

Opravdovějším cílem je hlubší bádání ke zjištění vzájemných příčinných souvislostí jevů (v mém případě se jedná o souvislost počtu členů zastupitelstva a jeho vlivu na rozvoj města). Nestačí tedy vědět, v čem jsou si zkoumané objekty podobné a v čem jsou rozdílné, ale je třeba hledat odpověď na otázku proč jsou si objekty podobné nebo se naopak od sebe liší (zda je zde příčinná souvislost mezi početností zastupitelstva a rozvojem města).

Objekty komparace porovnááme na základě jejich vlastností (definovaných znaků). Ve skutečnosti má každý objekt takřka neomezený počet znaků, ale pouze některé jsou relevantní z pohledu toho, co chceme zjistit. Ve své práci se budu zabývat komparací měst např. z hlediska hospodářského potenciálu, rozvoje počtu obyvatel, vývoje HDP

města či úrovně mezd ve městě. Specifickou oblastí porovnávání bude parametr „kvality života“.

2.2 Teorie rozhodování

V následující podkapitole si představíme teorie¹⁰ o rozhodování, skupinovém rozhodování a budeme se snažit zhodnotit, jaký počet osob přispívá ke kvalitě rozhodnutí a jaký je už naopak kontraproduktivní.

2.2.1 Rozhodování

Je proces selekce mezi několika odlišnými variantami. Dle některých sociologů patří pod rozhodovací proces i generování těchto možností. V ideálním případě by se měl jedinec rozhodovat tak, aby minimalizoval ztráty a maximalizoval zisky a současně by měl brát v úvahu také osobní užitečnost a význam důsledků a pravděpodobnost, s níž se určitá varianta uskuteční. Avšak z praxe sociologů je známo, že lidé takto systematicky většinou nepostupují.

Rozhodovací proces obsahuje několik fází. Mezi nejdůležitější patří:

- Identifikace problému
- Analýza problému
- Analýza možných řešení problému
- Výběr řešení a jeho realizace

2.2.2 Skupinové rozhodování

Anglický výraz groupthink je technika uvažování jednotlivců, která individuality ve skupině nutí, aby přemýšleli ve shodě se skupinou. Z toho vyplývá, že groupthink v zájmu shody skupiny potlačuje nezávislost a rozhodování jednotlivce a jeho samostatnost. Také dochází k výraznému tlaku na jednotnost a sebecenzuře. Výsledkem je to, že soudržnost a solidarita v rámci skupiny převáží hledání racionálního rozhodnutí

¹⁰ HAYES, Nicky. Základy sociální psychologie. Vyd. 3. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-763-9.

podloženého fakty a přesvědčením jedince, který by se v případě, že by se měl rozhodovat individuálně, a ne v rámci skupiny, rozhodl úplně jinak.

Politická rozhodnutí jsou tímto jevem nejvíce zasažena, a tedy z důvodu eliminace tohoto jevu by všechny skupiny měly provést taková opatření, díky kterým by se tomuto syndromu vyhnuly. Jedním z prostředků, jak se tomuto jevu vyhnout je zahrnutí jednotlivců s různorodými zázemími do rozhodovacího procesu a také ostře sebekritický názor jedinců. Různorodější týmy jsou tak vhodnější k učinění kvalitnějších rozhodnutí než skupiny stejnorodé.

2.2.3 Rozhodování v politice

Kdyby byli všichni občané náležitě vzdělaní a rozuměli všichni dokonale všemu, co se týká veřejných záležitostí, bylo by všechno stranictví politické mnohem jednodušší, neboť by přestalo všelijaké podvádění občanů.¹¹

Každé politické rozhodnutí je spojeno s prosazením a fixováním nerovnosti, což znamená, že by nemělo směřovat pouze k uspokojení potřeb jedné (dominantní) sociální skupiny či k posílení jejího vlivu a moci, nýbrž by mělo zohledňovat alespoň do určité míry zájmy dalších sociálních skupin. Pokud by se tak nedělo, mohlo by to vést s největší pravděpodobností k destabilizaci systému a následné ztrátě moci dominantní skupiny.

2.2.4 Optimální politické rozhodnutí

Pojmem optimální rozhodnutí lze definovat pouze takové, které vede k tzv. funkční nerovnosti. Tímto pojmem se zabývá např. judaismus, kdy Starý zákon přiznává na jedné straně oprávněnost majetkové nerovnosti, na straně druhé ale hlásá sociální spravedlnost a sociální politiku.¹²

¹¹ Karel Havlíček Borovský – Strany politické

¹² PROROK, Vladimír. Tvorba rozhodování a analýza v politice. Praha: Grada, 2012. ISBN 9788024741796, str. 35

2.2.5 Optimální počet osob k rozhodnutí

Pro optimální složení osazenstva k učinění optimálního rozhodnutí jsem se rozhodl využít odborné literatury zaměřené na sestavování týmů pro pracovní úkoly.

Odbornou literaturou jsou doporučována určitá pravidla, která se vztahují k počtu pracovníků v týmu, charakteristice vedoucího či k postojům a kompetencím členů.

Samotná velikost týmu není jednoznačně vymezena, protože primárně záleží na úkolech, které by měl tým řešit, a na cíli, ke kterému by měl dojít. Nicméně, abychom si stanovili alespoň nějaké orientační počty, je doporučován počet 5–8 pracovníků. Počet by měl být takový, aby byla umožněna komunikace z očí do očí.

Tyto závěry je možné převést i do zastupitelské oblasti, kdy by opravdu řídit měl pouze tento omezenější počet lidí.

2.2.6 Zájmy

Zájem se dá definovat ve vztahu k potřebě jako vědomě preferované činnosti či podmínky k určitým činnostem. Je tak relativně konstantním zaměřením subjektu k určitým jevům života. Tento jednoduchý a každému známý pojem nabývá v politice úplně jiných rozměrů.

Politický zájem je spojen se zabezpečením výhodné vlivové a mocenské pozice příslušného subjektu.

Zajímavým a těžko definovatelným pojmem je zájem veřejný. Obecně je tak označována taková politická orientace, kdy je podporován rozvoj společnosti a řešení reálných problémů.

Již z tohoto vymezení plyne, že samotná identifikace těchto zájmů může být zdrojem konfliktů. Proto existují veřejné instituce, které pracují ve veřejném zájmu¹³.

¹³ Encyklopedie o právu: Veřejný zájem [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://iuridictum.pecina.cz/w/Ve%C5%99ejn%C3%BD_z%C3%A1jem

3 Volební systémy ve vybraných zemích s porovnáváním městy

Pro účely této diplomové práce byla vybrána následující evropská města:

- Praha
- Bratislava
- Berlín
- Vídeň
- Varšava
- Budapešť



Obrázek 1 - Mapa regionu

Porovnání Prahy s dalšími středoevropskými městy poskytuje souhrn o postavení českého hlavního města v několika oblastech společenského, hospodářského a environmentálního rozvoje.

Většina porovnávaných systémů vykazuje jev, kdy pod vlivem totalitního režimu (Sovětský svaz a sféra jeho vlivu – tzv. Východní blok) byly v druhé polovině minulého století zrušeny místní samosprávy, které byly nahrazeny centrálním řízením.

Výběr měst byl utvořen na základě různých podobností, aby bylo možné relevantně porovnávat. Jedná se například o geografickou podobnost, počet obyvatel, velikost města či členství v Evropské Unii.

3.1 Stručně o volebních systémech do komunálních voleb

V následující kapitole si představíme volební systémy ve vybraných státech, kterých jsou porovnávaná města součástí.

Představovat města jako taková není předmětem této práce a pro tento účel již bylo napsáno mnoho jiných prací.

3.1.1 Česká republika

V České republice je uplatňován systém poměrného zastoupení a kandidáti jsou voleni do zastupitelstev obcí a krajů. Volič má při volbě do obecního zastupitelstva možnost udělovat preferenční hlasy kandidátům z více kandidátních listin, což je nazýváno panašování. Počet hlasů, jež může volič udělit by měl být maximálně takový, jaký je počet volených zastupitelů.

Nejvyšší představitel obce (starosta, primátor) je vybírán z vítězné strany a není volen přímo jako v některých ostatních zemích regionu.

Celkově tuto problematiku upravuje *Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů č. 491/2001 Sb.*

3.1.2 Slovensko

Slovenské komunální volby vypadají hned na první pohled velmi zajímavě. Volby do zastupitelstev probíhají podle relativně většinového systému¹⁴, přičemž volební obvody mají velikost 1-12. Volič na Slovensku disponuje takovým počtem hlasů, kolik je v daném

¹⁴ JÚPTNER, Petr a Martin POLINEC. Evropská lokální politika 2. Praha: Institut politologických studií FSV UK, 2009. ISBN 978-80-254-3510-6. (str. 221)

volebním obvodu mandátů. To v praxi znamená, že pokud se jedná například o obvod o 6 zastupitelích, volič má možnost dát až 6 hlasů různým kandidátům (kumulace hlasů je zakázána), avšak nemusí všech svých hlasů využít. Velikosti obvodů jsou určeny vzhledem k počtu obyvatel.

Pro volbu předsedů výkonných výborů (starostů, primátorů) se využívá prostého většinového volebního systému.

Celkový počet zastupitelů hlavního města Slovenska je 80.

3.1.3 Německo

Rada, což je název pro zastupitelský orgán v německých ¹⁵obcích, je volena poměrným volebním systémem na období pěti let s výjimkou Bavorska, kde jsou zástupci do rady voleni na 6 let.

V jižních spolkových zemích je aplikována metoda d'Hondtova (Bavorsko – Mnichov), naproti tomu v severních spolkových zemích je využívána pro Německo velmi typická Hare-Niemeyerova metoda (Sasko – Drážďany).

Při volbách do městských rad je využíváno instrumentů panašování a kumulování, které se ideálně vzájemně doplňují. Panašování představuje možnost voliče dávat hlasy kandidátům napříč politickým spektrem, a ne pouze jedné straně. Počet hlasů, které každý volič má, je omezen dle typu systému buď na tři nebo na stejný počet jako je počet volených zástupců. Kumulování hlasů je v německých zemích povolené a je možné dát jednomu kandidátovi až 3 hlasy.

V důsledku panašování dochází v některých německých městech k depolitizaci městských rad, ze kterých se stávají místo zastupitelských orgánů shromáždění místních honorací.

Starostové měst jsou od devadesátých let již ve všech spolkových zemích voleni přímo, je zapotřebí absolutní většina hlasů, kterou kandidát většinou získá až ve druhém kole.

¹⁵ JÜPTNER, Petr, Martin POLINEC a Kamil ŠVEC. Evropská lokální politika. Praha: Petr Jüptner ve spolupráci s Institutem politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, 2007. ISBN 978-80-254-1187-2.

Zákonem je stanoven jak minimální, tak i maximální věk starosty, což není úplně obvyklé v evropském měřítku. Funkční období je v závislosti na konkrétní zemi od pěti do devíti let, aby byl starosta zvýhodněn proti radě.

Zajímavostí je, že ve spolkové zemi Severní Porýní-Vestfálsko nabývají volební právo již šestnáctiletí.

3.1.4 Rakousko

Rakouská ¹⁶republika se skládá z devíti spolkových zemí, které mají výraznou míru autonomie a nezávislosti na centrálním řízení. Nejnižšími samosprávnými jednotkami jsou v tomto systému obce.

V Rakousku je využíváno stejně jako v okolních zemích d'Hondtova volebního systému, z čehož vyplývá, že i zde je využíván poměrný volební systém. Na počátku devadesátých let minulého století byl zaveden institut preferenčních hlasů za účelem posílení výběru osobností. V Tyrolsku mohou voliči dokonce panašovat – tedy volit napříč listinami.

Díky využití výše zmíněného volebního systému dochází ke zvýhodňování vítězných stran a jejich kandidátů. Ve většině rakouských obcí vyhrává pravidelně jedna ze dvou nejsilnějších politických stran, pouze v menších obcích občas získají vedoucí pozici i místní subjekty. Post starosty získává strana s nejvyšším počtem hlasů.

Největší rakouská obec, hlavní město Vídeň, má zvláštní volební strukturu, neboť je současně obcí a zároveň jednou z devíti spolkových zemí, a tudíž musí mít jak obecní, tak zemskou strukturu orgánů. Z této skutečnosti vyplývají zajímavá specifika jako například, že starosta Vídně je zároveň hejtmanem spolkové země, či že sto městských zastupitelů vykonává svůj mandát jak v městské radě, tak v zemském sněmu. Samotná Vídeň je složena z 24 městských celků a každý celek má vlastní zvolený zastupitelský orgán s jistými kompetencemi.

¹⁶ JÜPTNER, Petr, Martin POLINEC a Kamil ŠVEC. Evropská lokální politika. Praha: Petr Jüptner ve spolupráci s Institutem politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, 2007. ISBN 978-80-254-1187-2. str. 92

3.1.5 Polsko

Ve Varšavě¹⁷ se stejně jako v celém Polsku konají obecní volby vždy jednou za čtyři roky. Zajímavostí na volbách do polských zastupitelstev je to, že jsou zde využívány dva různé volební systémy, které se uplatňují v závislosti na počtu obyvatel dané obce. Vzhledem k tomu se mění počet volených členů rady, počet kandidátů na volební listině, minimální potřebný počet voličů pro podporu kandidátní listiny, způsob hlasování, a především způsob přepočtu hlasů na mandáty.

V obcích do 20 tisíc obyvatel jsou volební obvody o velikosti 1 až 5 mandátů. Počet kandidátů na listině může být maximálně stejně tak velký jako je počet mandátů v dané obci. Volič však může kroužkovat kandidáty napříč volebními uskupeními (počet kroužků může být maximálně stejně velký jako je počet mandátů). Kumulování hlasů je zakázané. Za zvolené se považují ti kandidáti, jež získali nejvíce hlasů. Pokud dojde k rovnosti hlasů, vyhrává ten s lepším postavením na kandidátce, pokud ani ta nerozhodne, přistupuje se k losu.

Tento systém umožňuje voliči vybírat osobnosti bez ohledu na jejich stranickou příslušnost.

V obcích nad 20 tisíc obyvatel jsou již volební obvody o velikosti až 10 mandátů, přičemž na kandidátce smí být minimálně 5 a maximálně dvojnásobek počtu zastupitelů pro daný obvod. V tomto případě již volič disponuje pouze jedním preferenčním hlasem, kterým podporuje jedno politické uskupení, kterému se pak mandáty přepočítávají dle d'Hondtova systému přepočtů. Minimální počet hlasů pro vstup do zastupitelstva je stanoven na hranici 5 %.

Předsedové výkonných výborů obcí (starostové, purkmistři, prezidenti měst) jsou v Polsku od roku 2002 voleni přímo, což do polské lokální politiky přineslo nový impuls. Volba je většinová, dvoukolová, na 4 roky.

¹⁷ JÚPTNER, Petr a Martin POLINEC. Evropská lokální politika 2. Praha: Institut politologických studií FSV UK, 2009. ISBN 978-80-254-3510-6. (str. 244)

3.1.6 Maďarsko

V Maďarsku¹⁸ se volební systém podobně jako v Polsku rozděluje dle velikosti obce na dva typy.

V obcích do 10tis. obyvatel se volí systémem blokového hlasování, kdy obec tvoří jeden volební obvod, ve kterém jsou voleni zastupitelé v závislosti na počtu obyvatel obce. Od nejmenších obcí (méně než 100 obyvatel) kde jsou voleni 3 zastupitelé, až po největší z malých obcí (5-10 tisíc obyvatel) se třinácti volenými zastupiteli. Občané mohou ve volbách volit maximálně takový počet kandidátů jaký je počet členů zastupitelstva.

Naproti tomu v obcích nad 10tis. obyvatel je uplatňován smíšený volební systém, kdy je zhruba 60 % mandátů voleno v jednomandátových volebních obvodech a zbytek je zvolen na základě tzv. kompenzační kandidátní listiny. Pro oněch 60 % platí stejná pravidla jako v předešlém odstavci,

Starosta obce je vybírán občany přímo ve volbách, které se konají zároveň s volbami do zastupitelstva. Jeho mandát trvá 4 roky a je velmi obsáhle vymezeno, jaké ostatní funkce nejsou slučitelné s funkcí starosty (např. zaměstnanec veřejné správy, policista, soudce, notář či voják). Velmi obsáhle je také dohlíženo na jeho možný střet zájmů, kdy zákon zakazuje starostovi, aby byl například členem obchodní společnosti, která byla založena místní samosprávou.

Autonomie maďarských samospráv je srovnatelná s Českou republikou či Polskem, avšak v Maďarsku je systém přerozdělování daní pro místní samosprávy více zpolitizovaný, neboť není dán fixní částkou, ale závisí na každoročně schvalovaném státním rozpočtu, a proto zde dochází nezdědka k lobbyngu a zvýhodňování některých měst oproti ostatním.

¹⁸ JÚPTNER, Petr a Martin POLINEC. Evropská lokální politika 2. Praha: Institut politologických studií FSV UK, 2009. ISBN 978-80-254-3510-6. str. 196

3.2 Počet zastupitelů

Následující tabulka přehledně ukazuje počty zastupitelů v jednotlivých městech.

Město	Počet zastupitelů
Praha	65
Bratislava	45
Mnichov	80
Vídeň	100
Varšava	60
Budapešť	33
Drážďany	70

Tabulka 1 - Počet zastupitelů

4 Kvalita života

Kvalita života je výrazně subjektivní pojem, který se dá zkoumat z několika možných úhlů pohledu. Mnoho vědních oborů se nějakým způsobem v dnešní době staví ke kvalitě života a vybírá si vždy zvláštní a specifickou oblast této komplexní problematiky a nahlíží na ní svým způsobem. Kvalita života je z pohledu ekonomie založena prioritně na posuzování objektivních ukazatelů jako například hrubý domácí produkt, průměrný výdělek, kupní síla, produktivita práce a mnoho dalších. Tento přístup byl zprvu považován za jasný a jednoznačný, neboť kvalitu života popisoval objektivně, ale později se ukázalo, že může kvalitu života zhodnotit jen zčásti, a proto pomyslnou štafetu v hledání a definování kvality života přebraly také jiné obory. I tak se ale ekonomie uplatní při hodnocení celkové kvality života, neboť její závěry jsou podloženy čísly, a tudíž jsou vždy objektivní.

Při snaze o definování pojmu kvality života si musíme uvědomit, že na ni může být nahlíženo z několika úrovní – záleží na východiscích a také na cíli zkoumání. Engel a Bergsma popsali hierarchii možného přístupu ke zkoumání kvality života následujícím způsobem¹⁹:

- makro – rovina: kvalita života je zvažována z pohledu velkých společenských celků, jedná se o vnímání smyslu života, o jeho zohledňování při velkých politických rozhodnutích, dotýká se například boje s nemocemi, chudobou nebo je zohledňována při rozhodování o investicích do zdravotnictví
- mezo – rovina: kvalita života v malé sociální skupině, jde o respekt k morální hodnotě života člověka i o otázky sociálních vztahů mezi lidmi, uspokojování potřeb každého člena skupiny, celkové sociální klima a sociální oporu
- personální rovina: kvalita života individua, jde o subjektivní hodnocení stavu člověka, což zahrnuje jeho zdraví, bolest, energii, pocit spokojenosti, naplnění cílů a očekávání
- fyzická existence: kvalita života jako výsledek pozorovatelného chování druhých lidí, umožňuje objektivní měření a porovnání. Při přemýšlení o kvalitě života (a

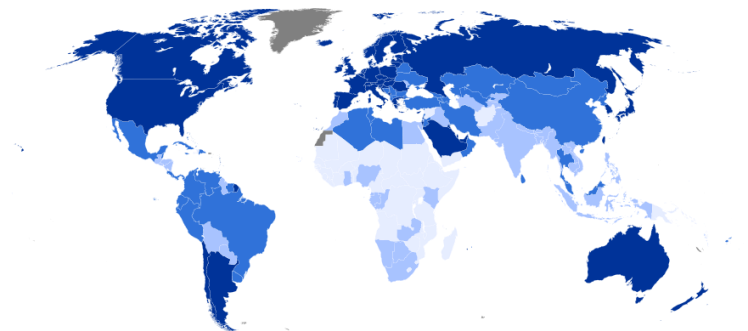
¹⁹ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. Psychologie nemoci. Praha: Grada Pub., 2002. ISBN 9788024701790. str. 163-164

to hlavně z psychologického pohledu) většina z nás automaticky uvažuje na úrovni personální – ale je třeba si uvědomit, že řada studií, a to i ve zdravotnictví, pracuje s pojmem kvalita života na makro-úrovni, tedy na úrovni celé populace či národa, výstupy těchto studií jsou používány například k hodnocení péče, výběru doporučených postupů či rozhodování o zdravotní politice obecně.

4.1 Index lidského rozvoje

Existuje mnoho žebříčků porovnávajících kvalitu života v jednotlivých státech, za všechny bych uvedl jako příklad Human Development Index (Index lidského/společenského rozvoje), který byl vytvořen již v roce 1990 a každý rok je zveřejňován ve zprávě OSN²⁰. Jeho podstatou je srovnání tří oblastí – délka života a míra zdraví, přístup ke vzdělání a životní standard, kdy je z těchto hodnot následně proveden geometrický průměr.

Metodika výpočtu HDI²¹ je tedy následovná. Základem je vytvoření indexů zobrazujících základní rozměry lidského rozvoje (životní standart, zdraví, vzdělání), následné určení minim a maxim těchto hodnot a poté vytvoření rovnice, ze které vyjde číslo od 0 do 1, popisující úroveň HDI daného státu. Krajních hodnot (kolem 0,3) vespod stupnice dosahují nejčastěji státy střední Afriky, naopak nejvyšších (až 0,95) pravidelně dosahuje USA, státy západní Evropy a také Austrálie a Japonsko.



Obrázek 2 - HDI v roce 2017 ²²dle OSN

²⁰ Organizace spojených národů

²¹ Human Development Index

²² United Nations Development Programme: HDR [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/en/data>

Žebříček indexu lidského rozvoje již několik let po sobě vyhrává Norsko, následované evropskými zeměmi Německem a Švýcarskem, a v poslední době se v první pětce na stálo usadila Austrálie. Státem s nejnižším indexem je Středoafriická republika (0,352).

Česká republika se drží v první třicítce (v roce 2017 28.místo), z Visegrádu ji předstihlo pouze Rakousko (24.místo), zatímco Polsko je na 36.místě a Slovensko dokonce až na začátku páté desítky (40.místo).

4.2 Ukazatel kvality života ve městech MERCER

Jelikož se má diplomová práce zabývat nikoli porovnáváním států, ale srovnáváním měst, bude pro její lepší obsahovou náplň výhodnější využívat jiného instrumentu, který se zabývá porovnáváním měst.

Rozhodl jsem se využít žebříčku MERCER od stejnojmenné konzultační společnosti, která také porovnává kvalitu života, ale na rozdíl od HDI od OSN porovnává jednotlivá města, nikoli státy.

Autorský průzkum společnosti MERCER je jedním z nejúplnějších na světě, který je každoročně primárně prováděn z toho důvodu, aby umožnil nadnárodním společnostem a jiným organizacím, aby svým zaměstnancům spravedlivě kompenzovali „úroveň města“, ve kterém pracují, při zařazování do mezinárodních úkolů. Kromě cenných dat poskytuje žebříček životní úrovně prováděný MERCEREM průzkumy kvality života a dává také cenná a špičková doporučení pro více než 450 měst na celém světě. Žebříček za rok 2017 zahrnuje 231 těchto měst.

Metodologie měření firmou MERCER ²³je opřena například o stav infrastruktury ve městě, stabilitu elektrické sítě či dostupnost pitné vody, která je v současné době velmi aktuálním tématem v mnoha městech subtropického pásu (nejvážnější je situace v Kapském městě, kde by k tzv. dni nula ²⁴mohlo dojít již začátkem dubna roku 2018).

²³ MERCER: Quality of Living Survey [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.mercer.com/newsroom/2017-quality-of-living-survey.html>

²⁴ datum zavedení mimořádných opatření označováno, nastane, když průměrná výška hladiny v nádržích města klesne pod 13,5 procenta kapacity

V následující tabulce jsou uvedena všechna kritéria, dle kterých MERCER každoročně sestavuje žebříček měst dle kvality života.

1.	Politické a sociální prostředí (stabilita, kriminalita, dodržování zákonů)
2.	Ekonomická situace (dostupnost bankovní sítě, směnný kurz)
3.	Socio-kulturní prostředí (dostupnost kulturního života, volnost, cenzura)
4.	Zdravotní péče (dostupnost, počet nemocnic, úroveň péče, lékárny)
5.	Vzdělávání (dostupnost a úroveň školství, mezinárodní školy)
6.	Veřejné služby a infrastruktura (elektrická síť, pitná voda, veřejná doprava)
7.	Cestovní ruch (restaurace, divadla, kina, sportovní vyžití)
8.	Spotřební potřeby (markety, dostupnost jídla/pití, věci denní potřeby)
9.	Bydlení (dostupnost bydlení, úroveň cen nájmu, ceny nemovitostí)
10.	Příroda (klíma, frekvence a úroveň přírodních katastrof)

Tabulka 2 - Kritéria hodnocení MERCER²⁵

Navzdory tomu, že v Evropě panuje napjatá politická a finanční situace, mnoho evropských měst zůstává přitažlivými pro život či obchod, a tudíž i na předních místech žebříčku. Velmi důležitou roli začala v posledních letech hrát městská infrastruktura, do které patří oblasti spolehlivosti elektrické sítě, dostupnost dopravy či přístup k pitné vodě.

Hospodářská nestabilita, sociální nepokoje a rostoucí politické otřesy přispívají ke komplexní výzvě, které evropská města čelí při analýze kvality života svých obyvatel.

Dokonce i s politickými a ekonomickými turbulencemi si západní evropská města nadále užívají nejvyšší kvalitu života na celém světě. Na předních příčkách je Vídeň následována švýcarským Curychem (2), německými Mnichovem (4), Düsseldorfem (6), Frankfurtem (7), znovu švýcarskou Ženevou (8), či dánskou Kodaní (9). Na 69. místě je Praha nejvýznamnějším městem ve střední a východní Evropě, po ní následuje slovinská Lublaň (76) a maďarský Budapešť (78). Většina evropských měst zůstala v žebříčku relativně stabilní, s výjimkou Bruselu (27), který si pohoršil oproti minulému výsledku o šest míst kvůli bezpečnostním otázkám souvisejícím s terorismem a Římu (57), kde je to hlavně

²⁵ MERCER: Quality of Living Survey [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.mercer.com/newsroom/2017-quality-of-living-survey.html>

zásluhou problémů s odstraňováním odpadu. „Poloevropský“ Istanbul se dostal ze 122. na 133. místo v důsledku silného politického otřesu v Turecku za uplynulý rok (změna politického režimu z parlamentní demokracie na prezidentský systém v čele s prezidentem Erdoganem). Nejhůře hodnocenými městy v Evropě jsou ruský Petrohrad a albánská Tirana (176), spolu s běloruským Minskem (189).

Města, která se umístila vysoko v kategorii městské infrastruktury, poskytují kombinaci prvotřídních místních a mezinárodních letištních zařízení, různorodé a rozšířené pokrytí prostřednictvím svých místních dopravních sítí a inovativní řešení, jako jsou inteligentní technologie a alternativní energie.

Každoročně mají v první světové desítce žebříčku nejvyšší zastoupení evropské metropole doplněné o zástupce z jihovýchodní Asie a severní Ameriky.



Obrázek 3 - Žebříček 2017 MERCER²⁶

²⁶ MERCER Quality of Living Rankings 2017 [online]. In: . [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://www.imercer.com/content/common/mobility/mercerc_qualityofliving_2017_global.png

Jak můžeme vidět, nejvyšší zastoupení na opačném konci seznamu mají africká města, která doplňuje Port au Prince (hlavní město Haiti) a dvě blízkovýchodní města, která jsou v současné době zasažena válečným konfliktem – syrský Damašek a na poslední místě irácký Bagdád.

Představitelé v mnoha městech chtějí porozumět specifickým faktorům, které ovlivňují kvalitu života obyvatel a řeší problémy, které snižují celkové hodnocení kvality města. Společnost MERCER radí obcí pomocí holistického ²⁷přístupu.

4.3 Oblasti zkoumání kvality života v Evropě

V této podkapitole budou přehledně představeny všechny oblasti, které sleduje Eurostat. Dle těchto ukazatelů je mimo jiné hodnocena úroveň kvality života ve městech.

4.3.1 Urbanizace

Celosvětově existuje velmi silný pozitivní vztah mezi úrovní urbanizace daného města a jeho HDP na obyvatele. Zhodnotit absolutní úroveň souvislosti mezi těmito dvěma proměnnými je složité, dokonce i nemožné stanovit. Městská ekonomická teorie naznačuje, že ekonomiky aglomerací jsou v srdci tohoto vztahu. Růst ekonomiky aglomerací se předpokládá s růstem měst, neboť prostorová koncentrace firem i zaměstnanců vede k pozitivním výsledkům, jelikož se firmy a pracovníci sdružují (není jedno bez druhého).

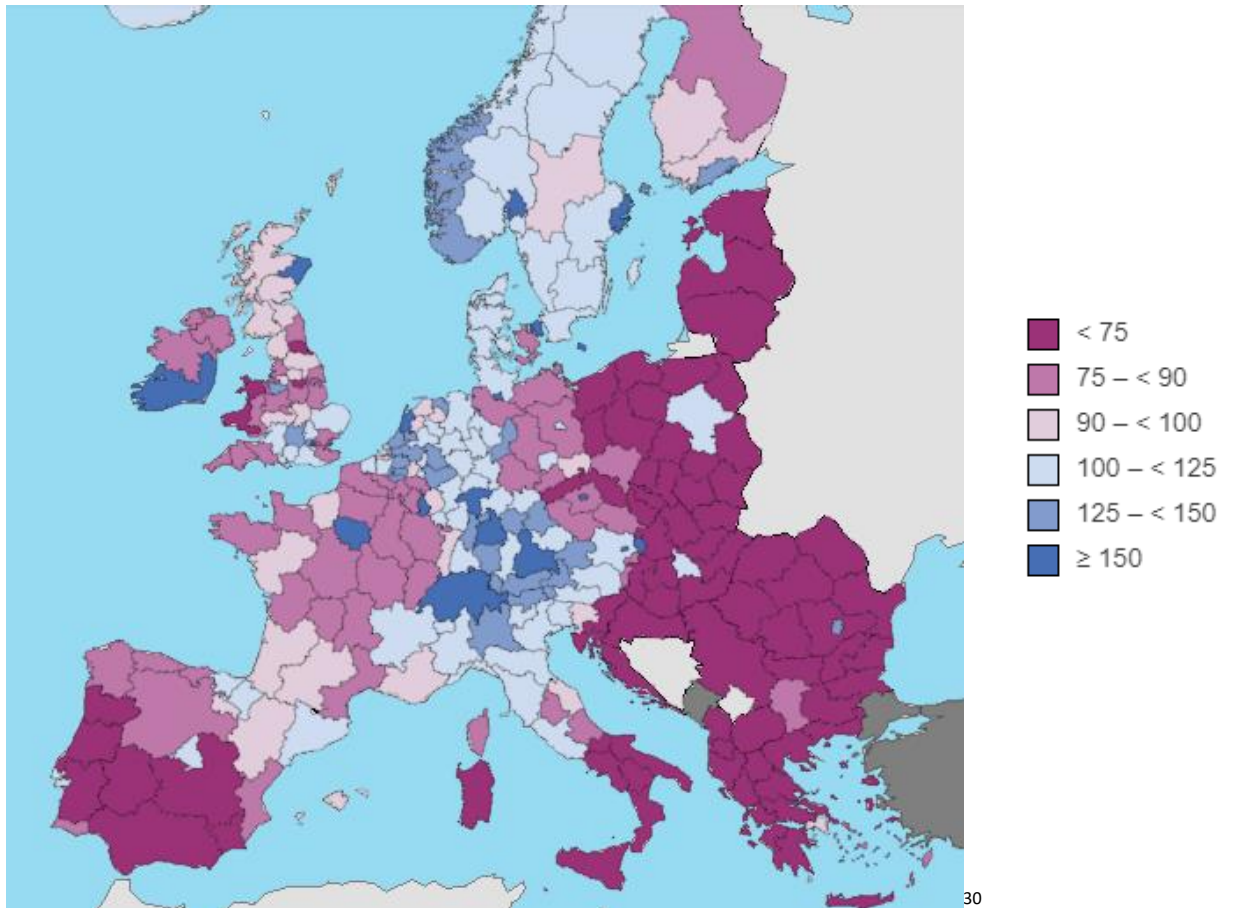
Společně tyto mechanismy vedou ke zvyšování úrovně produktivity a pokud jsou agregovány, mohou přispět k dosažení hospodářského růstu města a země zároveň. Z tohoto důvodu se města často označují jako "motory růstu".²⁸

²⁷ Celostní pohled na systém

²⁸ CITIES IN EASTERN EUROPE AND CENTRAL ASIA: A Story of Urban Growth and Decline [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://microdata.worldbank.org/index.php/home>

4.3.2 Ekonomika

Hodnocení HDP jednotlivých měst není jednoduché, neboť existující statistiky se omezují pouze na HDP regionů²⁹, do kterých tato města patří. Pro účely hodnocení tedy použijí data pro regiony.



Obrázek 4 - HDP na obyvatele (regiony) ve vztahu k průměru EU

Obrázek barevně rozlišuje regiony EU dle úrovně HDP vztažené k průměru EU.

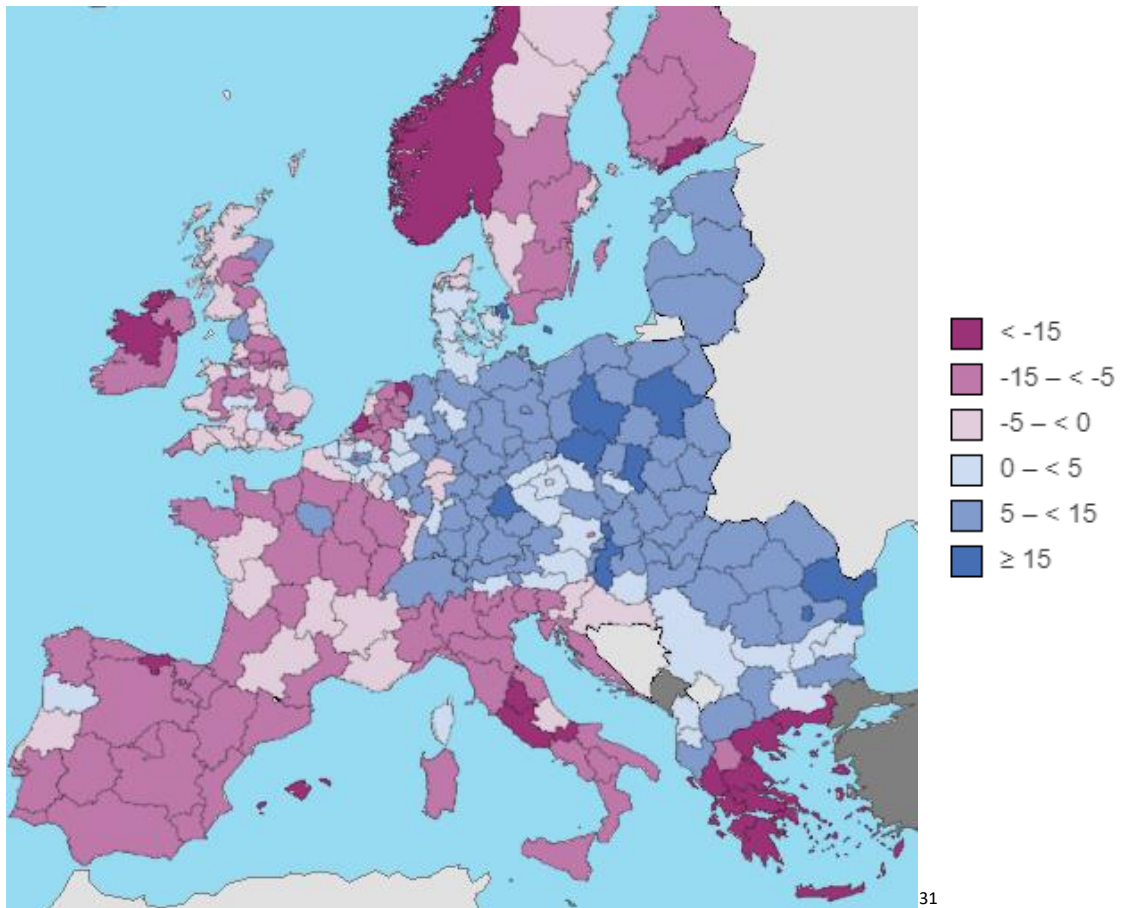
Ze statistiky můžeme vyčíst, že mezi státy s nejvyšším HDP na obyvatele patří hlavně střední či středozápadní část Evropy (Německo, Rakousko, Švýcarsko, severní Itálie a státy Beneluxu) a také severské státy (Dánsko, Norsko, Švédsko).

²⁹ Eurostat: GDP per inhabitant in PPS [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistical-atlas/gis/viewer/?year=&chapter=13&mids=BKGCNT,C06M01&o=1,1&ch=C13,ECF,C06&cer=50.03696,19.9883,3&lci=C06M01&>

³⁰ [online]. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/statistics-illustrated>

V ČR (Praha) a u našich východních sousedů (Bratislava, Varšava) je významný také rozdíl HDP v hlavním městě oproti ostatním regionům.

Neméně zajímavá je také statistika, která mapuje vývoj HDP v jednotlivých regionech Evropy.



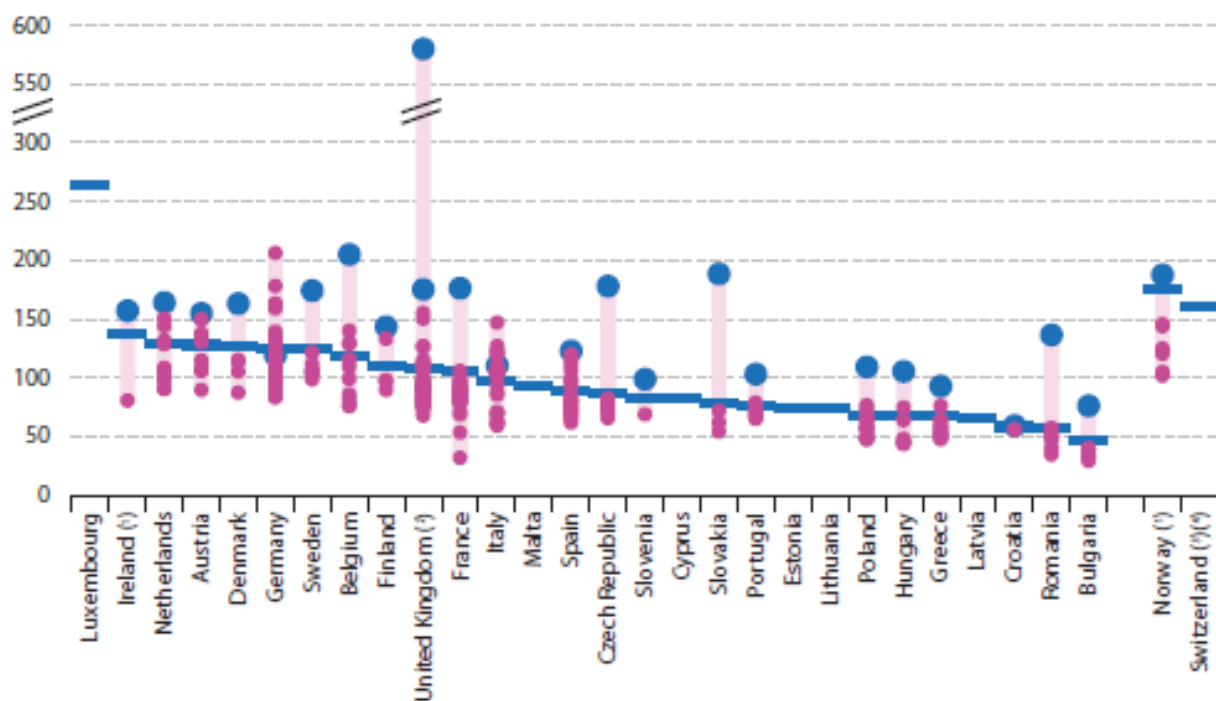
Obrázek 5 - Vývoj HDP na obyvatele v regionech

Z obrázku vývoje HDP na obyvatele můžeme vyčíst, že státy střední, a hlavně východní Evropy postupně dohání rozvinutý západ. Mezi nejrychleji rostoucí regiony se řadí převážná část Polska, západní části Maďarska či východní Rumunsko.

Je to způsobeno politikou Evropské unie, která se snaží srovnávat životní úroveň ve svých členských státech pomocí různých operačních programů zaměřených na celkový rozvoj.

³¹ [online]. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/statistics-illustrated>

Porovnání regionů přineslo další zjištění, že existují velmi výrazné rozdíly v tvorbě bohatství mezi regiony. Průměrné HDP na obyvatele v Londýně (580 % průměru EU-28) činí dvacetinásobek úrovně (i s ohledem na rozdíly v cenových hladinách) Severozapadenu (Bulharsko), kde byla naopak zaznamenána nejnižší úroveň HDP na obyvatele (29 % průměru EU-28). Podobná analýza proběhla v každém regionu všech členských států EU s tím, že nejvyšší rozdíly v tvorbě bohatství byly zaznamenány ve Spojeném království, kde HDP na obyvatele v Londýně bylo 8,6krát vyšší než ve Walesu, ve Francii, kde HDP na obyvatele v Paříži bylo 5,6krát vyšší než v regionu Mayotte či Rumunsko, kde HDP na obyvatele v Bukurešti bylo 4krát vyšší než v severovýchodní části. Naproti tomu tvorba bohatství byla poměrně rovnoměrně rozložena v Chorvatsku, Slovinsku, severských členských státech, Portugalsku, Rakousku, Nizozemsku, Řecku, Irsku a Španělsku, kde dokonce region s nejvyšší úrovní HDP na obyvatele nikdy nezaznamenal hodnotu, která byla více než dvojnásobná než v regionu s nejnižší hodnotou (tato situace byla zaznamenána také v Norsku a v Albánii)³²



Obrázek 6 - Rozdíl HDP v metropoli oproti průměru státu

³² Eurostat regional yearbook 2017. Brusel. 2017. ISBN 978-92-79-71616-4.

Obrázek ilustruje rozdíl mezi HDP na obyvatele v hlavním městě (modrá tečka) oproti HDP na obyvatele celé země (modrá pomlčka). HDP na obyvatele ostatních metropolí v zemi je vyjádřeno fialovou tečkou.

4.3.3 Rozpočet města

„Rozpočet je dokument nebo soubor dokumentů, které se týkají finanční situace určité obce, včetně informací o jejích příjmech, výdajích, činnostech, účelech nebo cílech. Rozpočet se na rozdíl od účetních výkazů, které se týkají minulosti, soustředí na budoucnost, tj. obsahuje očekávané budoucí příjmy, výdaje a výsledky.“³³

Obecně můžeme říci, že rozpočet bývá vnímán hlavně jako finanční plán města, což významně ovlivňuje obsah a formu uveřejněného dokumentu. Dále by měl kromě základních údajů o očekávaných příjmech a výdajích zahrnovat i informace o důležitých politických rozhodnutích, na kterých je postaven, a měl by být zpracován co nejpřístupnějším, i pro neodborníky vhodným, způsobem.

4.3.4 Cestovní ruch

Neboli turismus bývá považován jako prostředek porozumění mezi návštěvníky (turisty) a rezidenty a také za prostředek k udržení dobrých vztahů mezi národy. Turismus lze rovněž chápat jako prostředek k budování sociokulturního pilíře udržitelného rozvoje (nejen turismu).³⁴

Atraktivitu města charakterizují hodnoty jako například „počet příjezdů návštěvníků ve všech formách placeného ubytování“ či „počet přenocování cizinců“.

³³ EDITED BY JOHN E. PETERSEN AND DENNIS R. STRACHOTA. Local government finance: concepts and practices. 2. print. Chicago, Ill: Government Finance Officers Association, 1991. ISBN 9780891251521.

³⁴ PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích, evropská integrace a mezinárodní turismus. Praha: Grada, 2011. ISBN 9788024737508.

4.3.5 Výzkum a vývoj

Výzkum a vývoj bývá považován za hlavní zbraň pro budoucí konkurenceschopnosti Evropy i jejích regionů, proto mu instituce Evropské unie, ale i národní úrovně v posledních letech věnují zvýšenou pozornost. V oblasti podílu výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP a podílu soukromého sektoru na těchto výdajích se bohužel potvrzuje přetrvávající rozdíl mezi zakládajícími členskými státy EU, u kterých jsou hodnoty již tradičně vyšší, a nově přistoupivšími členskými státy, jejichž národní i regionální vlády by samozřejmě rády dosáhly stejných hodnot. Splnění tohoto cíle však znamená dlouholetý závazek.

4.3.6 Bezpečnost

Bezpečnost je velmi komplexní veličina a její problematika je představena na základě ukazatelů shrnujících trestnou činnost (počet trestných činů a míra dokončení jejich vyšetření). Avšak s ohledem na problematiku bezpečnosti samotné, stejně jako na konkrétní specifický stav každého ze sledovaných měst (velikost, postavení v Evropě s ohledem na pohyb zboží a lidí apod.), je velice obtížné jednotlivá města mezi sebou komparovat.

4.3.7 Kultura

V oblasti kultury jsou sledovány údaje o počtu všech kulturních zařízení (kin, divadel, knihoven či muzeí), počtu návštěvníků v těchto zařízeních a další specifické ukazatele charakterizující výkonnost jednotlivých zařízení (počet výpůjček v knihovnách, kapacita kin apod.).

4.3.8 Volby

Tuto tematickou oblast reprezentují ukazatele procentuálního vyjádření míry volební účasti

oprávněných voličů v jednotlivých městech v komunálních volbách. Zvolené ukazatele vyjadřují úroveň participace obyvatelstva města na veřejném dění a jejich zájem o ně.

Znakem vyspělé společnosti je vysoká míra participace obyvatel na politickém směřování města. Tuto občanskou angažovanost mohou zvyšovat různé nástroje jako například přímá volba starostů.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Komparace měst

V této části mé diplomové práce se budu věnovat samotnému porovnávání měst v různých oblastech a také hledáním závislostí – korelací.

Pro účely „hrubého“ porovnávání jsem vybral 29 evropských hlavních měst, u kterých se budu snažit nalézt závislost proměnných (umístění v MERCER žebříčku, počet členů zastupitelstva, HDP, nezaměstnanost, a podobně).

Středoevropský region (Česká republika, Slovensko, Rakousko, Polsko, Německo a Maďarsko) podrobím detailnějšímu zkoumání z hlediska tzv. „rozhodovací moudrosti“ jeho hlavních měst.

Pod pojmem „moudrost rozhodování“ je schováno několik kritérií, která budou kvantifikována s cílem vypočtení výsledného koeficientu, který bude následně porovnán s žebříčkem kvality života sestavovaným společností MERCER, respektive absolutní změnou pořadí města v tomto žebříčku s cílem nalezení korelace.

5.1 Vymezení regionu

Pro účely této diplomové práce bylo vybráno prvních 29 evropských měst dle umístění v žebříčku MERCER podrobně vypsanych v tabulce č.3 (Města dle MERCER).

V tabulce jsou města seřazena dle svého umístění v žebříčku, dále je uveden údaj o počtu obyvatel³⁵ a také pořadí v porovnání pouze hlavních měst Evropy.

³⁵ Eurostat [online]. [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_statistics_at_regional_level/cs&oldid=321649

Stát	Hlavní město	Počet obyvatel	Umístění v MERCER 2017	Pořadí hlavních měst Evropy
Rakousko	Vídeň	1 868 000	1	1
Dánsko	Kodaň	601 000	9	2
Nizozemsko	Amsterdam	825 000	12	3
Německo	Berlín	3 520 000	13	4
Švýcarsko	Bern	141 000	14	5
Švédsko	Stokholm	932 000	20	6
Lucembursko	Lucemburk	111 000	21	7
Belgie	Brusel	1 114 000	27	8
Finsko	Helsinky	628 000	31	9
Norsko	Oslo	658 000	32	10
Irsko	Dublin	1 280 000	34	11
Francie	Paříž	2 230 000	38	12
Spojené království	Londýn	8 674 000	40	13
Portugalsko	Lisabon	545 000	43	14
Španělsko	Madrid	3 166 000	51	15
Itálie	Řím	2 870 000	57	16
Česká republika	Praha	1 267 000	69	17
Slovinsko	Lublaň	287 000	76	18
Maďarsko	Budapešť	1 759 000	78	19
Litva	Vilnius	532 000	81	20
Polsko	Varšava	1 749 000	82	21
Slovensko	Bratislava	625 000	83	22
Řecko	Atény	664 000	87	23
Estonsko	Talin	444 000	89	24
Lotyšsko	Riga	696 000	91	25
Chorvatsko	Záhřeb	792 000	98	26
Rumunsko	Bukurešť	2 106 000	107	27
Bulharsko	Sofie	1 260 000	116	28
Srbsko	Bělehrad	1 639 000	138	29

36

Tabulka 3 - Města dle MERCER

³⁶ Tabulka dle dat z Eurostatu a žebříčku MERCER

5.2 Oblasti komparace

Nedílnou součástí této diplomové práce je také soubor dat vytvořený v prostředí softwaru MS Excel.

Po důsledném zvážení byly vybrány ke komparaci tyto oblasti:

- Žebříček MERCER
- Změna umístění v žebříčku MERCER
- HDP města
- HDP přepočtené na obyvatele města
- Míra nezaměstnanosti
- Bezpečnost
- Kvalita životního prostředí
- Náklady na život ve městě
- Volební účast
- Počet členů zastupitelstva
- Délka mandátu zastupitelstva
- Volba starosty

Žebříček kvality života MERCER a **Index lidského rozvoje (HDP)** jsou již popsány v předešlé kapitole.

Míra nezaměstnanosti je vypočtena jako celkový počet nezaměstnaných dělený celkovým počtem osob v produktivním věku (15–65 let³⁷). Toto standardizované pojetí nezaměstnanosti však nezachycuje určité skupiny lidí, u kterých není možné určit, zda by měli být zohledněni jako nezaměstnaní – tím vytvářejí skrytou nezaměstnanost (např. zkrácené úvazky, nezaměstnaní jen z důvodu pobírání podpor, a podobně).

³⁷ Toto rozmezí se může lišit v různých zemích dle místních zákonů

Bezpečnost ve městě je subjektivní pojem, který jsem však pro potřeby této diplomové práce musel kvantifikovat. Zohledňuje několik faktorů (index kriminality, počet osob usmrčených střelnou zbraní na 100tis. obyvatel, počet zbraní na 100 obyv., a podobně) z nichž je následně vytvořen celkový koeficient.

Kvalita životního prostředí je stejně jako bezpečnost pojem, který se složitě kvantifikuje. Výsledný koeficient je vytvořen na základě scoringu jednotlivých oblastí (kvalita vzduchu, čistota města, kvalita pitné vody a městská zeleň).

Podobně je tomu s kvantifikací **nákladů na život** ve městech. Zde je kvantifikace jednodušší, neboť byla dostupná „tvrdá“ data (např. cena cesty taxi na 5 km, cena piva, cena průměrného oběda, míra inflace ve městě či dokonce cena měsíčního členství ve fitness klubu).³⁸

Volební účast je důležitým ukazatelem angažovanosti obyvatel na politickém směřování. Volby jsou nejdůležitějším mechanismem zastupitelské demokracie, během nichž občané vybírají politiky a tím se podílejí na chodu země.³⁹

Údaj o **počtu členů zastupitelstva** v daném městě není jednoduché synchronizovat pro potřeby této diplomové práce, neboť zastupitelské systémy v jednotlivých městech se často liší, a proto musel být zobecněn na počet členů primárního vedení města bez započtení zastupitelů různých ostatních územních celků ve městě (tedy bez představitelů městských částí). Zastupitelstvo obce je základním orgánem obce, který se samostatně stará o její správu – místní samospráva. Všechny ostatní obecní orgány jsou od něj odvozeny (např. volí starostu obce⁴⁰ a další členy obecní rady). Obecní zastupitelstvo primárně odpovídá za sestavení a dodržování plánu rozvoje obce a také za hospodaření s obecním majetkem.

S předešlým odstavcem souvisí také **délka mandátu** jednotlivých volených zástupců tedy celého zastupitelstva. Člen obecního zastupitelstva získává mandátu zvolením, práva a povinnosti pak po složení slibu na první schůzi zastupitelstva. Jednoduše lze říci, že pro rozvoj města samotného je výhodnější, aby byla délka mandátu jeho zástupců co nejdelší, aby zvolený zastupitel mohl uskutečňovat svou vizi v delším časovém období.

³⁸ Dle Teleport [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://teleport.org/>

³⁹ Dle <http://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/statistics-illustrated>

⁴⁰ Ve většině případů, někdy je však volba přímá (tzn. občané volí starostu sami a přímo)

V některých městech je starosta volen přímo občany namísto volby členy zastupitelstva. Toto rozhodnutí má vliv na participaci obyvatel na vedení města, kdy si starostu vyberou občané sami, a také to určitě přispívá k vyšší volební účasti.

5.3 Metodika hodnocení dat

Pro hodnocení nasbíraných dat o evropských městech využijí statistické metody aplikované v programu MS Excel.

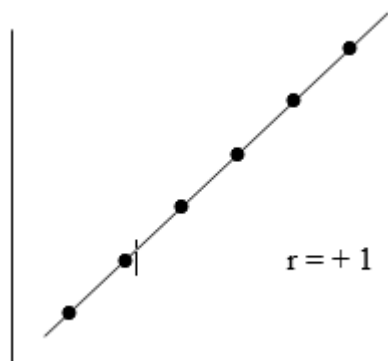
5.3.1 Korelace

Nejjednodušším vztahem dvou metrických proměnných je vztah lineární, jehož míru lze zjistit korelačním koeficientem. Lineární závislost dvou statistických znaků lze postihnout vynesáním proměnných do grafu. V případě korelace nestanovujeme rovnici přímky závislosti (to je úlohou lineární regrese), ale můžeme si přímku představit jako vyjádření lineárního vztahu a z odchylek bodů od přímky pak odhadnout míru tohoto vztahu.⁴¹

Existují 3 typy korelací:

- **Pozitivní závislost (kladná korelace)**

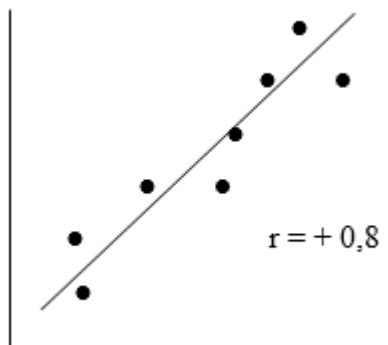
V případě kladné korelace hodnoty obou proměnných zároveň stoupají.



Obrázek 7 - Kladná korelace – dokonalá

⁴¹ MELOUN, Milan, Jiří MILITKÝ a Martin HILL. Počítačová analýza vícerozměrných dat v příkladech. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1335-0.

Obrázek 7 ukazuje případ, kdy je korelace dokonalá.

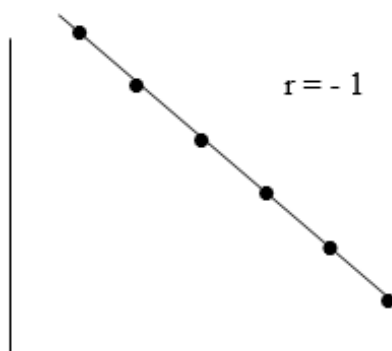


Obrázek 8 - Korelace přímá silná

Na obrázku 8 je znázorněna silná a přímá korelace, nikoli však již dokonalá.

- **Negativní závislost (záporná korelace)**

V případě záporné korelace hodnota jedné proměnné stoupá a druhé klesá.

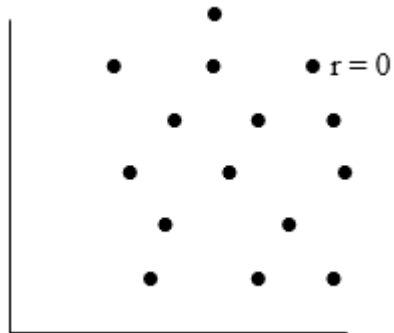


Obrázek 9 - Záporná korelace

Tento typ korelace znázorňuje závislost dvou proměnných v tom stylu, že pokud se hodnota jedné zvýší o jednotku, hodnota druhé o jednotku klesne.

- **Neexistence lineárního vztahu (nulová korelace)**

V případě neexistence lineárního vztahu $r = 0$. Neexistuje žádná měřitelná závislost mezi dvěma proměnnými viz obrázek 10.



Obrázek 10 - Nulová korelace

6 Hodnocení dat

Poslední kapitola této diplomové práce se bude zabývat zhodnocením souvislostí vycházejících ze sběru dat o evropských městech, systému jejich řízení a ekonomických ukazatelích.

6.1 Testování hypotéz

Při tvorbě této diplomové práce bylo definováno několik hypotéz, které jsou v následujících podkapitolách zhodnoceny pomocí statistického nástroje aplikované do prostředí softwaru MS Excel.

Konkrétně se jedná o nástroj Pearsonův korelační koeficient, který pracuje s předdefinovanou rovnicí.

$$r = \frac{\sum (x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x - \bar{x})^2 \sum (y - \bar{y})^2}}$$

Rovnice 1 - Pearsonův korelační koeficient⁴²

Díky této funkci jsme schopni objektivně zhodnotit míru souvislosti (korelace) mezi jednotlivými daty, která byla o městech shromážděna do souboru MS Excel, který je také podstatným výstupem této závěrečné práce.

6.2 Korelace v celoevropském měřítku

Data, která byla v průběhu tvorby této diplomové práce agregována z několika zdrojů do jednoho přehledného dokumentu jsem následně podrobil statistické analýze (konkrétně korelaci statistickým nástrojem softwaru MS Excel).

Odborným odhadem a konzultací s odborníkem na danou problematiku byly vybrány vhodné oblasti k následné korelaci.

⁴² Support MS Office [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <https://support.office.com/cs-cz/article/pearson-funkce-0c3e30fc-e5af-49c4-808a-3ef66e034c18>

Vždy se jedná o srovnání dat ze dvou oblastí:

- Počet zastupitelů/umístění v MERCER
- Počet zastupitelů/HDP na obyvatele
- Počet zastupitelů/HDP města
- Počet zastupitelů/počet obyvatel
- Přímá volba starosty/umístění v MERCER
- Přímá volba starosty/volební účast
- Bezpečnost ve městě/nezaměstnanost
- Počet obyvatel/umístění v MERCER
- HDP města/umístění v MERCER
- HDP na obyvatele/umístění v MERCER
- Volební účast/umístění v MERCER
- Přímá volba starosty/počet zastupitelů

Výsledky testování:

Porovnání **počtu zastupitelů** s **umístěním v žebříčku MERCER** bohužel nepřineslo průkaznou korelaci⁴³, a tudíž nemůžeme kvalifikovaně hovořit o nějaké souvislosti, že by například bylo pro zlepšení kvality života ve městě vhodné snížit počet zastupitelů, díky čemuž by byla snazší politická dohoda a město by se mohlo rychleji rozvíjet a reagovat na okolní svět a jeho problémy a výzvy.

Podobně je tomu se srovnáním **počtu zastupitelů** a **HDP města** či **HDP na obyvatele**, protože ani zde nebyla nalezena dostatečná míra korelace⁴⁴ k tomu, abychom mohli udělat závěr o tom, že ve městě s nižším/vyšším počtem zastupitelů je vyšší HDP.

Při korelaci **počtu zastupitelů** a **počtu obyvatel** města jsem překvapivě došel ke stejnému závěru⁴⁵, i když by logicky přicházelo v úvahu, že v této oblasti by korelace být měla velmi silná – čím více obyvatel ve městě, tím více zastupitelů, aby si každý obyvateľ mohl dostatečně vybrat sebou voleného zástupce, který bude zastávat jeho názory a zájmy.

⁴³ Výsledná míra korelace pouze -0,0958

⁴⁴ Výsledné míry korelace byly 0,1368 pro celkové HDP města, resp. -0,0802 pro HDP přepočtené na obyvatele

⁴⁵ Korelace pouze 0,1023

Ani **systém volby starosty** (přímá/nepřímá volba) nemá dle výpočtů ⁴⁶přímý vliv na umístění města v **žebříčku MERCER**, a tedy nemůžeme soudit, zda je pro město výhodné mít zaveden institut přímé volby starosty.

Naproti tomu můžeme říci, že zavedení tohoto institutu bude mít na nějakou sféru vliv, protože první oblastí, ve které se objevila alespoň taková míra korelace, která by se dala považovat za směrodatnou, je komparace dat o **volební účasti a systému volby starosty** (přímá/nepřímá volba). Výsledkem ⁴⁷tohoto porovnání je fakt, že ve městech, kde je přímá volba starosty zavedena, je poměrně překvapivě průměrně nižší volební účast než ve městech s nepřímou volbou. Tento výsledek však může být zkreslen faktem, že obecně je přímá volba starosty zavedena ve městech, kde i míra volební účasti při ostatních volbách je poměrně nízká. K vyslovení konečného verdiktu v této otázce by však bylo třeba hlubšího zkoumání.

Dalším zkoumaným faktorem je zjištění závislosti mezi **mírou nezaměstnanosti** ve městě a **bezpečností ve městě**. Jednoduchým odhadem je možné říci, že se dá předpokládat, že ve městě s vyšší mírou nezaměstnanosti bude nižší míra bezpečí. Tuto jednoduchou hypotézu nám potvrdil i korelační koeficient⁴⁸, jehož výsledek značí poměrně silnou závislost mezi těmito dvěma proměnnými.

Úplným nezdarem skončila další hypotéza, kdy předpoklad byl takový, že lidé se budou stěhovat za kvalitnějším životem, a tudíž bude ve městech, která jsou výše **umístěna v žebříčku MERCER** také vyšší **počet obyvatel**. Výsledek ⁴⁹porovnání těchto dvou veličin je však velmi silně neprůkazný, a proto nemůžeme tvrdit, že tato hypotéza je správná. Nejspíš v tomto kritériu porovnání bude svou roli hrát i index nákladů na bydlení.

Jedním z nejpřesvědčivějších výsledků skončilo ověření hypotézy o tom, že města s vyšším **HDP** budou mít také vyšší kvalitu života vyjádřenou **žebříčkem MERCER**. Propočtení na celkové HDP města sice jistou míru korelace ⁵⁰ukazuje, avšak není tak přesvědčivý, jako porovnání s HDP přepočteným na obyvatele. V tomto porovnání bylo

⁴⁶ Výsledek korelace je 0,1568

⁴⁷ Negativní korelace -0,2510

⁴⁸ Negativní korelace (vyšší je nižší a naopak) vyšla -0,3309

⁴⁹ Korelace pouze -0,0800

⁵⁰ Výsledek 0,2752

dosaženo míry korelace téměř 0,8, což už může být považováno za velmi silný předpoklad. Z tohoto porovnání tedy plyne jednoduchý závěr, že čím vyšší má město HDP na obyvatele, tím lépe s ním žije (bohaté město = lepší život v něm).

Druhá nejvyšší míra korelace ⁵¹byla dosažena při porovnání faktorů **volební účasti a umístění města v žebříčku MERCER**, což je velmi pozitivní zjištění, neboť je z něj možné vyvodit závěr, že čím více se lidé zajímají o chod města (svou účastí na volbách), tím více je život v jejich městě kvalitnější. Tento závěr je velmi pozitivní pro obyvatele měst díky zjištění, že svou pouhou účastí ve volbách mohou přispět k rozvoji města, ve kterém žijí.

Poslední porovnávanou oblastí je souvislost **počtu zastupitelů a systému volby starosty** města, kdy vyšlo najevo, že zde souvislost ⁵²je. Ve městech, kde je zavedena přímá volba starosty mají většinou nižší počet zastupitelů.

Tabulka přehledně ukazuje oblasti podrobené korelaci a výsledky měření. Následující sloupeček vyjadřuje absolutní hodnotu daného faktoru pro lepší ilustraci úrovně závislosti (barevně odlišeno – červená nízká úroveň, zelená vysoká úroveň).

Faktor	Korelace	Úroveň	Typ závislosti
Počet zastupitelů/umístění v MERCER	-0,0958	0,09583464	N
Počet zastupitelů/HDP na obyvatele	-0,0802	0,080184378	N
Počet zastupitelů/HDP města	0,1368	0,136764962	P
Počet zastupitelů/počet obyvatel	0,1023	0,102283672	P
Přímá volba starosty/umístění v MERCER	0,1568	0,156763612	P
Přímá volba starosty/volební účast	-0,2510	0,250981816	N
Bezpečnost ve městě/nezaměstnanost	-0,3309	0,330888284	N
Počet obyvatel/umístění v MERCER	-0,0800	0,080036293	N
HDP města/umístění v MERCER	-0,2752	0,275212352	N
HDP na obyvatele/umístění v MERCER	-0,7777	0,777728053	N
Volební účast/umístění v MERCER	-0,6862	0,686194541	N
Přímá volba starosty/počet zastupitelů	-0,4869	0,48692335	N

Tabulka 4 - Korelace pro celou Evropu

⁵¹ Dosažená míra korelace 0,6862

⁵² Výsledek 0,4869

6.3 Korelace ve střeoevropském regionu

Detailnějšímu porovnání byl podroben střeoevropský region, u něhož se výsledky korelací mohou výrazně lišit od zbytku Evropy.

Do tohoto detailnějšího porovnání byla vybrána hlavní města všech střeoevropských států.

- Praha
- Bratislava
- Berlín
- Vídeň
- Varšava
- Budapešť

Pro potřeby tohoto zkoumání byly vybrány stejné oblasti porovnávání, jako pro celoevropské zkoumání, a k tomu ještě jedna přidána. Jedná se o komparaci **volební účasti a počtu starostů** v daném městě od roku 1991⁵³.

Prvním zkoumaným prvkem je souvislost **počtu obyvatel na zastupitele**⁵⁴ s **umístěním města v žebříčku MERCER**. Výsledek pro zkoumání v celoevropském měřítku mou původní hypotézu, že nižší počet zastupitelů přispívá k lepšímu fungování města díky lepší domluvě a rychlejší reakci města na okolní prostředí a problémy, nepotvrdil. Naproti tomu porovnání dat pro střeoevropský region přineslo výsledek opačný, a tudíž byla hypotéza potvrzena. Díky tomu mohu kvalifikovaně tvrdit, že nižší počet zastupitelů přispívá k vyšší kvalitě života obyvatel daného města.

Porovnání **počtu zastupitelů s HDP** či **HDP na obyvatele** je v případě tohoto vybraného regionu výrazně zkresleno výkonností celé země, a proto výsledky těchto korelací nebudeme brát v úvahu. Výsledek tohoto zkoumání totiž ukazuje velmi vysokou

⁵³ Tento rok byl vybrán na základě kvalifikovaného výběru, protože se jedná o rok „zlomový“. Po tomto roce již nebyly ve sledovaných městech žádné revoluční změny.

⁵⁴ Celkový počet obyvatel dělený počtem zastupitelů

souvislost mezi počtem zastupitelů a mírou HDP (pozitivní korelace), což je v rozporu s mou hypotézou.

Velmi zajímavý výsledek přineslo porovnání **počtu zastupitelů s počtem obyvatel** daného města. Hypotéza zněla, že by bylo logické, aby město s vyšším počtem obyvatel mělo vyšší počet zastupitelů k uspokojení potřeb každého typu voliče. Při porovnání dat pro celou Evropu vyšel závěr, že tyto dvě veličiny nijak nekorelují, což bylo překvapivé. V tomto případě již došlo k potvrzení dané hypotézy velmi silnou pozitivní korelací, což znamená, že čím vyšší je počet obyvatel města, tím vyšší je počet jeho zastupitelů. Výsledná korelace měla hodnotu téměř 0,85, což můžeme brát za téměř dokonalé potvrzení hypotézy.

Ve střeoevropském regionu má ve srovnání s celoevropským větší vliv **systém volby starosty** na **umístění v žebříčku kvality života MERCER**, avšak stále nelze hypotézu, že přímo volený starosta vede město k lepší kvalitě života, brát za potvrzenou, neboť míra korelace byla pouze 0,27.

Tento **systém volby starosty** má ve střeoevropském regionu dokonce menší vliv na celkovou **volební účast** ve srovnání s daty pro celou Evropu. Mohu tedy konstatovat, že institut přímé volby starosty nemá na volební účast výrazný vliv. Vzhledem k tomu, že v minulé podkapitole jsem dospěl k závěru, že volební účast má souvislost s kvalitou života ve městě, mohu tvrdit, že tedy systém volby starosty, který nemá vliv na volební účast, nemá ani vliv na kvalitu života ve městě.

Zajímavým výsledkem v tomto regionu vyšla komparace dat týkajících se **bezpečnosti ve městě** a **míry nezaměstnanosti**. Logická hypotéza, že s přibývajícím počtem nezaměstnaných klesá míra bezpečí ve městě, se v tomto případě absolutně nepotvrdila. Velký vliv na to měla statistika Vídně, kde je vysoká míra nezaměstnanosti (téměř 12 %), ale stále zůstala jedním z nejbezpečnějších měst (koeficient bezpečnosti 9/10). Proto je výsledná míra korelace dat pouze na úrovni 0,08, což je naprosto neprůkazná hodnota.

Hypotéza, která hovoří o tom, že lidé se logicky stěhují za kvalitnějším životem, což znamená, že čím vyšší **počet obyvatel** město má, tím je v něm **kvalitnější život**, se

v případě střeoevropského regionu potvrdila, neboť výsledný koeficient korelace je velmi vysoký – 0,66.

Stejných závěrů jako při hodnocení celé Evropy jsem dosáhl při korelaci dat pro **HDP města** či **HDP na obyvatele** města a **umístění města v žebříčku MERCER**, avšak v případě střeoevropského regionu bylo dosaženo ještě vyšší míry korelace. V tomto případě tedy mohu již s naprostou jistotou potvrdit hypotézu, že čím vyšší má město HDP⁵⁵ či HDP na obyvatele⁵⁶, tím lépe je umístěno v žebříčku MERCER. Jednoduše řečeno, čím bohatší město, tím kvalitnější život v něm.

Při porovnání **míry volební účasti** a **umístění města v žebříčku kvality života MERCER** vyšla velmi výrazná pozitivní korelace, která potvrzuje dříve stanovenou hypotézu, že angažovanost obyvatel města přispívá k jeho rozvoji. Míra korelace je v tomto případě téměř na úrovni 0,8 a můžeme ji tedy považovat za směrodatnou a potvrzující hypotézu.

Faktor **systemu volby starosty** v korelaci s **počtem zastupitelů** daného města vychází stejným výsledkem jako v případě korelace dat pro celou Evropu a můžeme tedy tvrdit, že ve městech, kde je zavedena přímá volba starosty je také nižší počet zastupitelů.

Poslední porovnávanou oblastí je komparace **volební účasti** a **počtu starostů v daném městě** (od roku 1991 dodnes), což svědčí o tzv. stabilitě města (čím nižší počet starostů, tím stabilnější město). Výsledkem této korelace je relativně silná negativní závislost⁵⁷, která znamená, že čím vyšší je ve městě volební účast, tím nižší je počet starostů za období.

⁵⁵ Míra korelace -0,8223

⁵⁶ Míra korelace -0,9852

⁵⁷ Míra korelace -0,5713

Faktor	Korelace	Úroveň	Typ závislosti
Počet obyvatel na zastupitele/umístění v MERCER	0,2959	0,295917579	P
Počet zastupitelů/HDP na obyvatele	0,8952	0,895235212	P
Počet zastupitelů/HDP města	0,9496	0,949640171	P
Počet zastupitelů/počet obyvatel	0,8385	0,838518555	P
Přímá volba starosty/umístění v MERCER	0,2685	0,268543078	P
Přímá volba starosty/volební účast	0,1950	0,19496496	P
Bezpečnost ve městě/nezaměstnanost	-0,0871	0,087090644	N
Počet obyvatel/umístění v MERCER	-0,6627	0,662677463	N
HDP města/umístění v MERCER	-0,8223	0,822279211	N
HDP na obyvatele/umístění v MERCER	-0,9852	0,985185209	N
Volební účast/umístění v MERCER	-0,7810	0,781031316	N
Přímá volba starosty/počet zastupitelů	-0,4864	0,486415129	N
Volební účast/počet starostů	-0,5713	0,571329521	N

Tabulka 5 - Korelace pro středoevropský region

6.4 Posun v žebříčku MERCER

Pro objektivní zhodnocení fungování města a jeho rozhodovacích procesů bylo nutné vytvořit přehledné porovnání, které by hodnotilo vývoj postavení města v posledních letech. Konkrétně byla vybrána nejaktuálnější data pro rok 2017 a byla komparována s daty pro rok 2011.

Z tohoto důvodu byla vytvořena tabulka hodnotící tento vývoj.

Stát	Hlavní město	MERCER 2017	MERCER 2011	Posun
Rakousko	Vídeň	1	1	0
Dánsko	Kodaň	9	9	0
Nizozemsko	Amsterdam	12	12	0
Německo	Berlín	13	17	4
Švýcarsko	Bern	14	9	-5
Švédsko	Stokholm	20	20	0
Lucembursko	Lucemburk	21	19	-2
Belgie	Brusel	27	22	-5
Finsko	Helsinky	31	35	4
Norsko	Oslo	32	33	1
Irsko	Dublin	34	26	-8
Francie	Paříž	38	30	-8
Spojené království	Londýn	40	38	-2
Portugalsko	Lisabon	43	41	-2
Španělsko	Madrid	51	43	-8
Itálie	Řím	57	52	-5
Česká republika	Praha	69	69	0
Slovinsko	Lublaň	76	75	-1
Maďarsko	Budapešť	78	73	-5
Litva	Vilnius	81	79	-2
Polsko	Varšava	82	84	2
Slovensko	Bratislava	83	86	3
Řecko	Atény	87	83	-4
Estonsko	Talin	89	89	0
Lotyšsko	Riga	91	91	0
Chorvatsko	Záhřeb	98	98	0
Rumunsko	Bukurešť	107	107	0
Bulharsko	Sofie	116	110	-6
Srbsko	Bělehrad	138	136	-2
Bosna a Hercegovina	Sarajevo	159	155	-4
Makedonie	Skopje	161	152	-9
Ukrajina	Kyjev	174	161	-13
Albánie	Tirana	176	174	-2
Bělorusko	Minsk	189	182	-7

58

Tabulka 6 - Vývoj v MERCER (2011/2017)

6.5 Analýza a kvantifikace rozhodovacích procesů města

Pro analýzu a kvantifikaci rozhodovacích procesů města byla vybrána již zmiňovaná hlavní města střeoevropského regionu, pro která bylo nutné doplnit data týkající se „rozhodovací moudrost“.

⁵⁸ MERCER [online]. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <https://www.mercer.com/>

Odborným výběrem byla vybrána data pro několik kategorií:

- Volební účast (%)
- Počet členů zastupitelstva
- Délka volebního období
- Přímá volba starosty
- Počet starostů
- Počet městských částí
- Počet stran v zastupitelstvu
- Systém volby

Hlavní město	Volební účast (%)	Počet členů zastupitelstva	Délka volebního období	Přímá volba starosty	Počet starostů	Počet městských částí	Počet stran v zastupitelstvu	Systém volby
Vídeň	70	100	5	ne	2	23	4,33	P
Berlín	72,4	149	5	ne	4	96	5,33	P
Praha	64,1	65	4	ne	9	56	5,33	P
Budapešť	66,3	33	5	ano	2	23	5,33	P/V
Varšava	51,6	60	4	ne	9	18	4,00	P
Bratislava	52,1	45	4	ano	5	17	6,33	V

Tabulka 7 - Analýza rozhodovacích procesů města (celková data)

Tato data poté byla dále sloučena do stejnorodých skupin, aby měla co nejvyšší vypovídající hodnotu.

Pro potřeby komparace dat pro jednotlivá města je nutné tato data všechna kvantifikovat a následně rozdělit do několika úrovní.

Kategorie **volební účasti** je rozdělena na základě výpočtu⁵⁹ do pěti úrovní, dle kterých byl následně zapsán koeficient⁶⁰. Nejlepších výsledků v této oblasti zkoumání dosáhla hlavní města Německa a Rakouska – Berlín a Vídeň. Naopak nejhoršího výsledku dosáhla polská Varšava těsně následovaná slovenskou Bratislavou.

⁵⁹ Výpočet byl proveden jako rozdíl nejvyšší a nejnižší hodnoty a následné rozdělení na 5 úrovní

⁶⁰ Nejvyšší účast = 1; nejnižší účast = 5

Druhou kategorií tvoří oblast, která je pro tuto diplomovou práci stěžejní, **počet členů zastupitelstva**. Vychází se totiž z hypotézy, že pro optimální chod města je výhodnější nižší počet zastupitelů, protože v nižším počtu je snadnější najít společné rozhodnutí. Tento předpoklad nejlépe splňuje Budapešť, kde je počet zastupitelů z porovnávaných měst nejnižší – pouze 33. Koeficient hodnocení byl stanoven stejným způsobem jako u předešlého kritéria.

Délka volebního období není, stejně jako **system volby starosty**, rozhodující oblastí, neboť rozdíly mezi porovnávanými městy jsou minimální⁶¹. V případě tohoto kritéria je považováno za výhodnější delší volební období, aby bylo možné během této doby naplnit vize volených zástupců. V případě volby starosty je považována za lepší volba přímá, která nechává rozhodovací pravomoc na voliči, ačkoli je to velice diskutabilní otázka, neboť stranický aparát má velkou sílu a může dojít k rozporům mezi vítězem voleb-stranou a voleným starostou, v českých podmínkách obzvláště.

Stabilitu města symbolizuje parametr **počtu starostů** za určené období. Vyšší stabilita je předurčena nižším počtem starostů během tohoto období, a proto je koeficientem lépe hodnocen nižší počet starostů.

Stejně je tomu i v otázce **počtu městských částí**, kdy je lepším koeficientem hodnocen nižší počet těchto místních územních celků.

Aby bylo zabráněno ovlivnění hodnocení krátkodobým vlivem, byl v oblasti porovnávání **počtu stran v zastupitelstvu** vytvořen průměr za poslední tři volební období. I v tomto případě je lépe hodnocen nižší počet těchto politických subjektů.

Posledním kritériem pro hodnocení je **system volby do městského zastupitelstva**, kdy existují tři typy. Nejlépe je hodnocen nejjednodušší system – poměrný. Středním koeficientem je hodnocen většinový volební system a nejhorší známku dostal system smíšený.

Výsledkem této analýzy a kvantifikace je následující tabulka, která přehledně zobrazuje zjištěné koeficienty.

⁶¹ Volební období je ve všech městech 4 nebo 5 let

Hlavní město	MERCER 2017	MERCER 2011	Posun	Počet členů zastupitelstva	Počet starostů	Volební účast	Počet městských částí	Počet stran v zastupitelstvu	Délka volebního období	Přímá volba starosty	Systém volby
Vídeň	1	1	0	3	1	1	5	4	2	3	3
Berlín	13	17	4	5	2	1	2	4	2	3	3
Praha	69	69	0	2	5	3	5	5	3	3	3
Budapešť	78	73	-5	1	1	2	5	5	2	1	5
Varšava	82	84	2	2	5	5	4	3	3	3	3
Bratislava	83	86	3	1	3	5	1	5	3	1	1

Tabulka 8 - Koeficienty pro rozhodovací procesy

Zprůměrováním těchto koeficientů vznikne výsledný celkový koeficient posuzující „rozhodovací moudrost“ města jako takového – viz následující tabulka.

Hlavní město	Výsledný koeficient moudrosti rozhodování města
Vídeň	2,75
Berlín	2,75
Praha	3,63
Budapešť	2,75
Varšava	3,50
Bratislava	2,50

Tabulka 9 - Výsledný koeficient

Termín „rozhodovací moudrost“, který bude vyjádřen výsledným koeficientem, v sobě obsahuje několik agregovaných skupin dat:

- Obtížnost rozhodnutí lidí
- Obtížnost rozhodnutí města
- Stabilita města
- Koherence zájmů

Oblast **obtížnost rozhodnutí lidí** je agregátem dat pro systém volby starosty a celkový systém volby zastupitelů v daném městě. Volba starosty může být přímá, kdy občané volí konkrétní osobnost, či nepřímá, kdy starostu vybírají zastupitelé a je zvyklostí, že starostou se stává předseda strany s nejvyšším dosaženým volebním výsledkem tzn. nejvyšším počtem mandátů. Systémů volby zastupitelů je nepřeborné množství, ale pro potřeby této diplomové práce byly rozčleněny do třech kategorií. Prvním a nejvíce rozšířeným typem volby je systém poměrný, kdy jsou mandáty rozděleny mezi zastupitele dle procentuálního výsledku strany ve volbách. Druhým je systém většinový, který pracuje na principu, že jsou všechny mandáty na úrovni volebního obvodu přiděleny jedné kandidátce, což jednoduše znamená, že vítěz bere vše. Třetím typem je systém smíšený, který je kombinací dvou výše zmíněných, ale jeho nevýhodou pro občany je jeho přílišná složitost.

Pro kategorii **obtížnosti rozhodnutí města** byla agregována data pro počet městských částí a počet stran v zastupitelstvu. Tématika počtu městských částí je velmi složitá k hodnocení, neboť není úplně jednoduché soudit, zda má město svých částí moc nebo málo. Co ale posoudit lze je to, že čím více má město místních celků, tím složitější bude jejich vzájemná domluva na rozhodnutích týkajících se více celků zároveň. Proto je kladně hodnocen nižší počet městských částí oproti vyššímu počtu. Zhodnocení počtu stran v zastupitelstvu je také důležitým ukazatelem, protože jednoduchou logikou lze předpokládat, že čím méně je v městském zastupitelstvu politických subjektů, tím snazší bude jejich vzájemná spolupráce při utváření cílů, plánů a rozhodnutí. Pro vyšší objektivnost, lepší vypovídající a omezení subjektivnosti byla vybrána data o počtu politických subjektů za poslední 3 volební období a vytvořen průměr těchto hodnot.

Pod pojmem **stabilita města** se skrývá souhrn hodnot pro dvě skupiny dat – počet starostů od roku 1991 do současnosti⁶² a délka volebního období. Počet starostů za toto období je velmi důležitou veličinou, neboť častá změna na tomto postu určitě není pro město výhodná. Pokud chce starosta implementovat do vývoje města svou vizi, potřebuje na to čas. Čím více ho má, tím lépe pro město. Pokud je jeho vize v souladu s vizí občanů daného města, pak je pravděpodobné, že bude starosta zvolen znovu, což

⁶² k začátku roku 2018

vypovídá o určité stabilitě směřování města. Hodnota určující délku volebního období je s výše zmíněným počtem starostů v přímé souvislosti, protože je vysoce pravděpodobné, že ve městě s delším volebním obdobím bude menší počet starostů za vymezený úsek.

Posledním agregátem je **koherence zájmu**, což je pojem obsahující angažovanost občanů daného města, kterou vyjadřuje volební účast. V minulých kapitolách jsme korelacemi dokázali, že čím vyšší je tato angažovanost, tím lepší je to pro jeho obyvatele, neboť existuje velmi silná pozitivní korelace mezi volební účastí a kvalitou života ve městě.

Výsledkem této agregace jednotlivých kritérií do širších skupin, které vyjadřují jednotlivé oblasti pro hodnocení „rozhodovací moudrosti“ daného města je následující tabulka.

Hlavní město	MERCER 2017	MERCER 2011	Posun	Obtížnost rozhodnutí lidí	Obtížnost rozhodnutí města	Stabilita města	Koherence zájmů
Vídeň	1	1	0	3	4,00	1,5	1
Berlín	13	17	4	3	3,67	2	1
Praha	69	69	0	3	4,00	4	3
Budapešť	78	73	-5	3	3,67	1,5	2
Varšava	82	84	2	3	3,00	4	5
Bratislava	83	86	3	1	2,33	3	5

Tabulka 10 - Koeficienty pro rozhodovací procesy (agregovaná data)

Stejně jako v předchozím případě provedeme stejnou operaci i v případě agregovaných dat s cílem vytvoření výsledného koeficientu rozhodovací moudrosti.

Hlavní město	Výsledný koeficient po agregaci dat
Vídeň	2,83
Berlín	2,89
Praha	3,67
Budapešť	2,72
Varšava	3,33
Bratislava	2,11

Tabulka 11 - Výsledný koeficient (agregovaná data)

6.6 Krátkodobý a dlouhodobý vliv jednotlivých faktorů

Z výše zmíněných výsledků můžeme zhodnotit, že jistě existuje určitá souvislost mezi veličinami. Tyto souvislosti je nutné ověřit měřením – opět korelací dat.

Následným měřením byl sledován vliv jednotlivých agregátů na dvě veličiny – absolutní umístění v žebříčku MERCER za rok 2017, který je brán jako vliv dlouhodobý, a také vliv na posun v tomto žebříčku v posledních šesti letech, který byl označen vlivem krátkodobým.

Korelací bylo zjištěno, že na posun v žebříčku MERCER, tedy krátkodobý vliv, má nejvyšší souvislost s mírou obtížnosti rozhodování města jako takového. Pod tímto pojmem je obsažen počet městských částí, a hlavně počet stran zastoupených v městské radě. Právě počet stran v radě je mnohdy buď největší brzdou či naopak největším motorem rozvoje města, neboť lze předpokládat, že s menším počtem stran roste rychlost nalezení „společné řeči“. Jednoduše lze říci, že čím je obtížnost rozhodování města nižší, tím pozitivnější je jeho posun v žebříčku.

Dále byl sledován vliv na dlouhodobý stav města (umístění v žebříčku MERCER), kde byla nalezena nejvyšší korelace u agregátu koherence zájmů, který zastupuje volební účast, a tedy celkovou angažovanost obyvatel. Tento fakt jen potvrzuje již zmíněné, že čím více má město angažované obyvatele, tím lepší je kvality života v daném městě.

Hlavní město	MERCER 2017	MERCER 2011	Posun	Obtížnost rozhodnutí lidí	Obtížnost rozhodnutí města	Stabilita města	Koherence zájmů
Vídeň	1	1	0	3	4,00	1,5	1
Berlín	13	17	4	3	3,67	2	1
Praha	69	69	0	3	4,00	4	3
Budapešť	78	73	-5	3	3,67	1,5	2
Varšava	82	84	2	3	3,00	4	5
Bratislava	83	86	3	1	2,33	3	5
Krátkodobý vliv (posun)				-0,35675	-0,42324	0,36485	0,26081
Dlouhodobý vliv (umístění)				-0,37763	-0,57068	0,58959	0,81578

Tabulka 12 - Krátkodobý a dlouhodobý vliv

6.7 Zhodnocení výsledků

Z výše uvedených analýz a korelací vyplývá několik závěrů. Těmi nejvýraznějšími se jeví dvě souvislosti.

První potvrzená souvislost naznačuje, že čím má město jednodušší rozhodovací proces, do kterého řadíme počet zastupitelů, počet stran v tomto zastupitelstvu či počet městských částí, tím lépe si vede v krátkodobém měřítku, tedy v posunu v žebříčku kvality života.

Druhou souvislostí, která je zároveň potvrzena nejvýraznější korelací, je již několikrát zmiňovaný fakt, že čím více má město angažované občany, tím lépe se mu daří v žebříčku kvality života v dlouhodobém hledisku. Tento efekt si lze i vysvětlit tím, že pokud má občan zájem na rozvoji města, tedy chodí k volbám, určitě se také zajímá i o své nejbližší okolí, o které sám pečuje.

Výjimku v tomto porovnávacím procesu tvoří Budapešť, která naplňuje předpoklady pro krátkodobý rozvoj, ale i navzdory tomu v žebříčku poklesla. Tuto diferenci lze přisuzovat celonárodním vlivům, o které by bylo nutné tyto statistiky očistit pro získání relevantních výsledků.

Otázkou zůstává v poslední době výrazně medializovaný vliv různých teroristických útoků v evropských metropolích, který může mít vliv na odliv turistů, tedy změnu kvality života ve městě. Tento faktor však ještě není dokonale zanalyzován.

7 Závěr

Ze všech provedených analýz vyšlo mnoho zajímavých závěrů, ze kterých bych vybral jako nejdůležitější několik souvislostí. V celoevropském měřítku byla objevena závislost mezi HDP na obyvatele a umístěním v žebříčku MERCER, kterou ale bylo možné předpokládat. Další předpokládaná souvislost, která byla měřením dokázána, je míra bezpečnosti, která výrazně korelovala s mírou nezaměstnanosti. Nejzajímavějším a nejpodstatnějším zjištěním těchto porovnávacích aktivit bylo zjištění souvislosti mezi volební účastí a kvalitou života ve městě, ze které vyplynulo, že čím větší volební účast je, tím kvalitněji se v daném městě žije.

Dále byla hlouběji zkoumána města středoevropského regionu, u kterých byly zjištěny některé korelace ještě silnější než v celoevropském měřítku. Jednalo se zejména o míru souvislosti mezi volební účastí a kvalitou života ve městě, či téměř dokonalou korelaci mezi HDP na obyvatele a umístěním města v žebříčku MERCER. Příčinou tohoto výsledku mohou být historické souvislosti, celonárodní vlivy případně i geografické či přírodní vlivy, které by bylo třeba podrobit další analýze pro možnost hodnocení.

Problematika rozvoje měst a jejich závislosti na rozhodovacím procesu města je nesmírně komplexní a velmi náročná na sběr a interpretaci dat. Z tohoto důvodu byla zúžena oblast detailního zkoumání pouze na středoevropský region.

Rozhodně se však ukazuje, že hodnocení pouze na základě jednoho z ukazatelů je, nebo může být, z hlediska celku značně zavádějící. Z tohoto důvodu je třeba zavést obecně respektovanou metodiku komparace mezi ukazateli s odlišných oblastí, aby bylo možné předcházet těmto zavádějícím faktorům.

Bibliografie

1. BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.
2. ČEBIŠOVÁ, Taisia. Obec: postavení, správa, činnost. Praha: ISV, 1996. Právo (ISV). ISBN 80-85866-19-6.
3. ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.
4. EDITED BY JOHN E. PETERSEN AND DENNIS R. STRACHOTA. Local government finance: concepts and practices. 2. print. Chicago, Ill: Government Finance Officers Association, 1991. ISBN 9780891251521.
5. HAYES, Nicky. Základy sociální psychologie. Vyd. 3. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-763-9.
6. JŮPTNER, Petr a Martin POLINEC. Evropská lokální politika 2. Praha: Institut politologických studií FSV UK, 2009. ISBN 978-80-254-3510-6.
7. JŮPTNER, Petr, Martin POLINEC a Kamil ŠVEC. Evropská lokální politika. Praha: Petr Jůptner ve spolupráci s Institutem politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, 2007. ISBN 978-80-254-1187-2.
8. KLÍMA, Michal. Kvalita demokracie v České republice a volební inženýrství. Praha: Radix, 2001. ISBN 80-86031-29-2.
9. KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.
10. KŘIVOHLAVÝ, Jaro. Psychologie nemoci. Praha: Grada Pub., 2002. ISBN 9788024701790.
11. MELOUN, Milan, Jiří MILITKÝ a Martin HILL. Počítačová analýza vícerozměrných dat v příkladech. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1335-0.
12. NOVÁK, Miroslav a Tomáš LEBEDA. Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-86473-88-0.
13. PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích, evropská integrace a mezinárodní turismus. Praha: Grada, 2011. ISBN 9788024737508.
14. PROROK, Vladimír. Tvorba rozhodování a analýza v politice. Praha: Grada, 2012. ISBN 9788024741796.
15. United Nations Development Programme: HDR [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/en/data>
16. Eurostat regional yearbook 2017. Brusel. 2017. ISBN 978-92-79-71616-4.
17. Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1.
18. Teleport [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://teleport.org/>
19. Eurostat: GDP per inhabitant in PPS [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistical-atlas/gis/viewer/?year=&chapter=13&mids=BKGCNT,C06M01&o=1,1&ch=C13,ECF,C06¢er=50.03696,19.9883,3&lcis=C06M01&>
20. MERCER: Quality of Living Survey [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://www.mercer.com/newsroom/2017-quality-of-living-survey.html>

21. MERCER Quality of Living Rankings 2017 [online]. In: . [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://www.imercer.com/content/common/mobility/mercer_qualityofliving_2017_global.png
22. Encyklopedie o právu: Veřejný zájem [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://iuridictum.pecina.cz/w/Ve%C5%99ejn%C3%BD_z%C3%A1jem
23. CITIES IN EASTERN EUROPE AND CENTRAL ASIA: A Story of Urban Growth and Decline [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://microdata.worldbank.org/index.php/home>

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Mapa regionu.....	21
Obrázek 2 - HDI v roce 2017 dle OSN.....	29
Obrázek 3 - Žebříček 2017 MERCER.....	32
Obrázek 4 - HDP na obyvatele (regiony) ve vztahu k průměru EU	34
Obrázek 5 - Vývoj HDP na obyvatele v regionech.....	35
Obrázek 6 - Rozdíl HDP v metropoli oproti průměru státu	36
Obrázek 7 - Kladná korelace – dokonalá.....	45
Obrázek 8 - Korelace přímá silná	46
Obrázek 9 - Záporná korelace	46
Obrázek 10 - Nulová korelace	47

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Počet zastupitelů	27
Tabulka 2 - Kritéria hodnocení MERCER	31
Tabulka 3 - Města dle MERCER	42
Tabulka 4 - Korelace pro celou Evropu	51
Tabulka 5 - Korelace pro středoevropský region	55
Tabulka 6 - Vývoj v MERCER (2011/2017).....	56
Tabulka 7 - Analýza rozhodovacích procesů města (celková data).....	57
Tabulka 8 - Koeficienty pro rozhodovací procesy	59
Tabulka 9 - Výsledný koeficient	59
Tabulka 10 - Koeficienty pro rozhodovací procesy (agregovaná data).....	61
Tabulka 11 - Výsledný koeficient (agregovaná data)	61
Tabulka 12 - Krátkodobý a dlouhodobý vliv.....	62

Seznam rovnic

Rovnice 1 - Pearsonův korelační koeficient	48
--	----

